

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Zavarovanje oseb, zaposlenih pri kmetijskih strojih

Kmetijske zadruge in lastniki raznih kmetijskih strojev, predvsem mlatilnic, pošiljajo okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev dopise, v katerih odklanjajo zavarovanje oseb, zaposlenih pri strojih, ako te osebe niso v neposrednem službenem razmerju z lastnikom mlatilnice. Lastniki mlatilnic se pri tem sklicujejo na razsodbo državnega sveta z dne 14. novembra 1930. v tožbi, ki jo je vložila Hranilnica in posojilnica v Cerkljah ob Krki.

Tudi na kmetih nesreča ne počiva. Znano je, da se zlasti pri kmetijskih strojih, predvsem pri mlatilnicah, pripeti mnogo hudih nezgod. Pripeti so izročeni največji bedi, ker so to po večini socialno slabi ljudje (hlapci, dekle, mali kmetje). Ker ima zadeva zelo važen socialen značaj, smatram za dolžnost, da podam k njej nekaj pojasnil.

Delavstvo na kmetih načelno ni zavezano zavarovanju. To dejstvo soprozroča beg iz vasi v mesto. Vendar pa je že bivši avstrijski zakon imel izjemo v tem, da je ustvaril zavezano zavarovanja za primer nesreče pri strojih. To izjemo je narekovala nujna potreba; zahtevale so jo kmetijske organizacije, ker so videle, da so kmetje zaradi nezgod pri strojih izpostavljeni sodnim odškodninskim tožbam. Marsikatera razsodba je posameznega kmeta za trajno uničila. Jugoslovanski zakon je to izjemo sprejel tudi v svoje določbe, da zadosti s tem nujni socialni in gospodarski potrebi tako kmetov in kmetijskih zadrug kakor tudi delavstva ali sploh oseb, zaposlenih pri strojih.

Dotična določba zakona pravi: «Dokler se ne izvede zavarovanje kmetijskih delavcev s posebnim statutom, se morajo pri kmetijskih podjetjih, ki uporabljajo parne kotle ali naprave, gnane z elementarno ali z živalsko silo, po predpisih tega zakona zavarovati oni delavci, ki jim preti nevarnost od kotla ali pogona.» Ker je izvajanje zavarovanja strogo po predpisih zakona neprimerno za kmetijske razmere, je ministrstvo za socialno politiko s posebno odredbo dopustilo pavšalno zavarovanje pri strojih zaposlenih oseb, in sicer na ta način, da je uvedeno namesto individualnega zavarovanja kolektivno zavarovanje vseh pri strojih zaposlenih oseb. Taka odredba je neobhodno potrebna, ker kmetje nimajo časa in pogosto tudi ne potrebne sposobnosti, da bi vsako posamezno osebo individualno prijavljali in odjavljali. Ta ureditev zavarovanja je za kmetijske razmere najprimernejša, ker bo vsaka drugačna ureditev provzročala nepravilne. Paziti je pri tem samo na to, da je pavšalna zavarovalnina primerno nizka. To je tudi bila. Najmanjši prispevek je znašal Din 1-30, največji pri osmih delovnih močeh pa Din 184-20. Ti zneski razbremene lastnika mlatilnice od vsake druge nadaljnje sodne odgovornosti, pri tem pa vendarle zagotove pomoč onim, ki bi se ponesrečili. Zneski so razmerno tako nizki, da bi se zaradi njih zlasti zadruge kot socialne ustanove ne smele izogibati zavarovanju.

Iz gorenjega citata zakona je predvsem jasno razvidno, da so kmetijski delavci (odnosno ose-

be), zaposleni pri strojih, zavezani zavarovanju. Napačno je naziranje državnega sveta, da «po predpisu § 6. zakona o zavarovanju kmetijski delavci, h katerim spadajo tudi delavci pri mlačvi, niso zavezani zavarovanju». Po zakonu so vsi delavci, «katerim preti nevarnost od stroja (od kotla ali pogona), zavezani zavarovanju», in sicer kolektivno, ker je individualno zavarovanje na kmetih neizvedljivo. Spor more biti samo v tem, kdo je dolžan prijavljati mlačvo, odnosno kdo je dolžan plačevati zavarovalne prispevke: ali lastnik stroja ali lastnik žita. Ker je zavarovan stroj, odnosno ker se zavarovanje nanaša na nevarnost, ki preti od stroja, je jasno, da mora te dolžnosti izpolnjevati lastnik stroja, kar je tudi zopet samo v interesu kmetov samih. Kako naj se kmet, lastnik žita, peča še z zavarovalnimi predpisi, ako dá lastniku stroja že delo in zaslužek!

Razsodba državnega sveta, na katero se sedaj sklicujejo zadruge in lastniki mlatilnic, velja samo za konkreten primer (za Hranilnico in posojilnico v Cerkljah) in samo za konkretno mlačvo, ne velja pa za druge lastnike mlatilnic in tudi ne za druge primere mlačve.

Ako je bila zadeva zavarovanja pri kmetijskih strojih do sedaj morda nejasno urejena, in na tej nejasnosti sloni razsodba državnega sveta, je pa ta nejasnost odstranjena z naredbo ministra za socialno politiko in narodno zdravje z dne 15. oktobra 1930., št. 28.174, ki ima moč zakona, ker je izdana na podstavi pooblastila iz § 30. zakona o zavarovanju. Velja od dne 1. januarja 1931. Po § 8. te naredbe mora dolžnost iz zavarovanja pri kmetijskih strojih izpolnjevati izključno lastnik stroja. Najmanjša premija znaša 10 Din na leto od stroja, in to ne glede na število zaposlenih oseb. Omenjena uredba urejuje zavarovanje za

vse vrste kmetijskih strojev, in sicer: pri kmetijskih strojih na motorni pogon znaša premija Din 1-30 na delovni dan in stroj, pri sejalnih strojih Din 0-30, pri strojih za košnjo Din 2-60 do Din 3-90. Pri mlatilnicah je premija odvisna od konjskih sil stroja, tako da znaša premija do 3 HP, Din 5-20 na dan in stroj, od 3 do 5 HP Din 9-10 itd. Pri mlatilnicah na živalski pogon od Din 2-80 do Din 8-40 na dan in stroj ne glede na število zaposlenih oseb. Najmanj pa znaša premija na leto 10 Din, kar v večini primerov ustreza našim prilikam. Profesionisti morajo biti individualno zavarovani.

Z označenimi premijami mora urad kriti zdravljenje ponesrečencev in pa vse nezgodne rente.

Naša vas ima nebroj nerešenih socialnih vprašanj. To pomeni za malo kmetško ljudstvo veliko škodo. Tudi zavarovanje je zelo pereča reč. Če se hoče rešiti vsaj najvažnejši del tega, to je zavarovanje pri strojih, na način, ki je ob danih prilikah edini mogoč, bi morali oni, ki so odgovorni za socialno in gospodarsko življenje v naših vaseh, ovire odstranjevati in ne jih ustvarjati ali večati. Zavarovanje oseb pri kmetijskih strojih je visoko pasivno. Finančni razlogi ne silijo zavarovalne institucije k temu, da mora vztrajati na izvajanju zavarovanja oseb na kmetih. Samo važni socialni razlogi zahtevajo to zavarovanje. Nezgode pri strojih so navadno hude; v letu 1927. je znašal povprečni odstotek delanezmožnosti 57-85 %, v letu 1930. pa 65 %, normalno pa okoli 40 %. Na dajatvah je urad izplačeval ponesrečencem denarne podpore, rente, proteze, oskrbnino v bolnicah, izplačuje pa tudi več vdovskih in otroških rent. Kdo naj prevzame preskrbo podobnih primerov? Občine in zadruge? Proti preskrbi teh oseb pa gotovo nihče ni.

Stališče lastnikov mlatilnic ni nikjer v zakonu utemeljeno, posebno pa ne v socialnih potrebah podeželja. To je treba stalno imeti pred očmi.

Dr. Joža Bohinjec, ravnatelj OUZD.

Kaj bo z našim rokodelstvom in obrtništvom

Dopis z dežele

Mnogo se piše v «Domovini» o kmetem stanju in njegovih velikih gospodarskih težavah, a malo se sliši o našem podeželskem obrtništvu in rokodelstvu. Kdor podeželskih obrtniških razmer ne pozna, morda misli, da se obrtnikom na deželi dobro godi in da ti plavajo po svojem zaslužku kar v izobilju in si kupičijo bogastva. Pa ni tako. Večina jedva živetari s svojim bornim zaslužkom.

Ljudje ne pomislijo, da je dandanes tudi na deželi huda konkurenca. V kraju, kjer sta bila pred vojno po dva obrtnika, so danes po štirje ali pa jih je še po več iz iste stroke. To prihaja odotod, ker se posveča dandanes mnogo kmetijskih otrok obrtništvu.

Kmetove težave občuti tudi obrtnik. Kmet prodaja svoje pridelke le s težavo po nizkih cenah ali pa jih sploh ne more spraviti v denar. Zato tudi ne naroča novih naprav, orodja in dru-

gih potrebščin. Spričo pomanjkanja denarja mora kmet često sam za silo opraviti kak posel, ki bi ga v boljših razmerah sicer izvršil obrtnik.

Nadalje izpodrivajo izdelke domačega obrtnišva in rokodelstva tvorniški proizvodi. Zaradi vedno večjega uvajanja avtomobilov zelo pešata na deželi dva stanu: kovaški in kolarski. Koliko voz se je še pred nekaj desetletji premikalo po naših cestah! Dandanes se pode po cesti avtomobili, ki prevažajo ljudi in blago. Vozovni promet po cestah je bil glavni dohodek kovačem in kolarjem, prvim s kovanjem voz in podkovanjem kolarjem, prvim s kovanjem voz in podkovanjem vozil. Tretja, sicer bolj redka obrt, ki je z opuščanjem vozov na vprego prizadeta, je sedlarstvo.

Zelo slabo se godi dandanes na deželi tudi zidarjem, ki so imeli pred leti vedno v domačih krajih čez poletje dovolj dela, a so danes skoro brez zaslužka in iščejo drugod zaposlenosti.

Obrtništvo na deželi splošno preživlja hude čase. Zafo bo moralo predvsem gledati na to, da se njega število ne bo preveč razmnožilo in da se bo čim bolj moderniziralo. Kdor ne bo korakal z duhom časa, je zapisan propadu.

Srečni so oni obrtniki na deželi, ki posedujejo mala posestva. Ti so zavarovani pred najhujšim.

Omeniti je pa še, da obrtništvo na deželi hudo prizadevajo tudi vsakovrstne davščine. Mnoge občine hočejo zvaliti pretežen del davščin prav na rame obrtnikov, kakor da bi se ti valjali v zlatu.

Stanje obrtništva na deželi je dandanes takšno, da je nujno potrebno, priti temu stanu na pomoč.

je Nemčija nenadno zašla v hudo finančno krizo,

ki grozi s polomom državnega in zasebnega gospodarstva. Ta pojav je tembolj nepričakovan, ker se je po pariškem dogovoru pričakovalo nasprotno. Katastrofo je prizvalo največ to, ker so z nemških pristojnih mest neprestano poudarjali, da kriza nemškega gospodarstva zahteva odpravo vojnoodškodninskih dajatev. Domači in tuji kapitalisti so začeli verjeti v nemško bedo in so

izgubili zaupanje v Nemčijo.

Začel se je beg kapitala iz Nemčije in sledile so odpovedi inozemskih kratkoročnih posojil. Te dni je ustavil plačila eden najmočnejših denarnih zavodov, več bank pa je v težkočah. Tudi marka je v ponedeljek padla za več kakor tretjino svoje vrednosti. Nemška igra z ognjem se je torej temeljito ponesrečila.

Ves svet je sedaj na delu, da reši Nemčijo

pred katastrofo. Za prvo silo je Nemčiji pomagala že Banka za mednarodna izplačila, ki bo dala Nemški državni banki na razpolago večje kredite. Pomagale bodo Nemčiji vse večje države, ki pa obenem zahtevajo, da se Nemčija odreče carinski zvezi v Avstrijo in da opusti vsako oboroževanje. Če bo Nemčija hotela preprečiti katastrofo, kakršno je pred leti že doživela, bo morala na te pogoje pristati.

Sastanek županstev in drugih agrarnih interesentov v Brežicah in Sevnici

Brežice, v juliju.

Sreski kmetijski odbor brežiški priredi sestanka županstev in drugih agrarnih subjektov (zanimancev), ki se zanimajo za pridobitev gozdov po § 24. novega zakona o likvidaciji agrarne reforme; in sicer za sodni okraj Sevnico v občinskih prostorih v Sevnici v nedeljo 19. t. m. ob 9., za sodni okraj Brežice pa v občinskih prostorih v Brežicah v sredo 22. t. m. ob 8.

Na teh sestankih se bodo sklenili skupni sporazumni koraki za pridobitve gozdov od onih veleposestev, ki imajo nad 1000 ha gozdov in so navedeni v zadevni okrožnici banske uprave, ki je bila doposlana vsem občinam. Takoj se bodo napravile prijave na pripravljenih polah in se bodo istega dne odposlale s priporočeno pošto.

živina je že opravljena. Tako je tudi ob košnji že zdavnaj vse pokosil; njegove njive so bile požete in dosejane.

Podnevi je šel ob lepem vremenu navadno od doma. Vtaknil se je, kamor je mogel, samo da mu ni bilo treba doma kaj premakniti. Zvečer se je vrnil silno občutljiv in nevšečen. Nič mu ni bilo po volji, vedno je ščipal in zbadal.

S Franco sta se večkrat pošteno zbesedila. Oponašal ji je, da ni prinesla k hiši družega kakor to, kar prinese vsaka navadna ženska.

«Pa ste vendar vse dobili», mu je zabrusila.

«Zato sta se pa zadolžila, jo je zavrnil.

«No, kakaj ste pa hoteli vse imeti? ...»

«Vzel sem samo to, kar je bilo moje ...»

Kadar je prišel Ivan, tedaj sta navadno utihnila. Vpričo njega se nista upala prepirati. Posebno Ivana je bilo težko nagovoriti, da bi bil rekel očetu žal besedo. Rajši je molčal in potrpel.

Sosedje niso več toliko držali z očetom, spoznali so ga kot pravega nezadovoljca. Pomilovali so Ivana in Franco, ker sta ga morala poslušati. «Nazadnje jima bo pa le vse zapustil», so menili in dostavljali: «Pa saj bosta tudi zaslužila.»

«Kdo ve, kje ima stari denar?» O tem je ugibalo staro in mlado. «Ali ga je dal v hranilnico ali ga je komu posodil? Morda ga je le kdo nagovoril za visoke obresti.» — Vedeli so, da je stari silno nezaupljiv; verjetno je bilo tudi, da ga je kje skrival ali ga dal komu shraniti.

Stoletnica rojstva Franceta Levstika

Proslavili jo bomo 25. in 26. julija v Velikih Laščah

France Levstik je nesporno največja pojava mlade slovenske književnosti. Zato bo proslava stoletnice njegovega rojstva največji kulturni dogodek letošnjega leta. Vabimo Slovence, naj poromajo na ta dan v čim večjem številu v njegov lep rojstni kraj.

Spored slavnosti.

25. julija ob pol 21. slavnostna akademija v sokolski dvorani.

1.) Levstik-Volarič: «Zvečer», Levstik-Volarič: «Pomlad in jesen» (pel bo Slovenski vokalni kvintet iz Ljubljane: Štibernik, Jug, brata Petrovičiča, Šule). 2.) O Levstiku bo predaval profesor g. dr. Anton Slodnjak iz Ljubljane. 3.) Levstik-Adamič: «Mačka, miš in miška», Levstik-Adamič: «Vravec in konj» (pela bo šolska deca s spremljanjem klavirja). 4.) Levstik-Nedved: «Cvetice», Levstik-Nedved: «Zlata doba» (pel bo bariton g. Tone Petrovičič). 5.) Levstik-Nedved: «Ljubici», Levstik-Jenko: «Dve utvi» (pel bo tenorski solo g. Milan Jug). 6.) Recitacija iz Martina Krpana in deklamacije (recitali in deklamirali bodo akademiki in šolska deca). 7.) Levstik-Pavčič: «Deklica, ti si jokala», Levstik-Volarič: «Razstane» (pel bo Slovenski vokalni kvintet).

26. julija ob 9. dopoldne: Sprejem gostov na kolodvoru. Od tam spreprod skozi trg na Levstikov rojstni dom v Spodnje Retje. Pri Levstikovi rojstni hiši: 1.) Levstik-Adamič: «Ležaj, ninaj tu ujnaj» (pela bo šolska deca). 2.) Jenko: «Molitev» (pel bo moški zbor Glasbene Matice iz Ljubljane). 3.) Govoril bo pisatelj Vladimir Levstik. 4.) Josip Pavčič: «Slavnostna kantata». Istega dne ob 14. v Velikih Laščah pri Levstikovem spomeniku: 1.) Predsednikov pozdrav. 2.) Jenko: «Molitev» (pel bo moški zbor Glasbene Matice iz Ljubljane). 3.) Govoril bo pesnik Oton Zupančič in odkril bronasti profilni relief Levstikove glave na spomeniku. 4.) Levstik-Adamič: «Psiček laja

hov, hov, hov» (pela bo šolska deca). 5.) Josip Pavčič: Slavnostna kantata na tri Stritarjeve verze z Levstikovega spomenika (pel bo moški zbor Glasbene Matice iz Ljubljane).

Po kulturnem delu proslave bo velika narodna veselica. Ves glasbeni spored bo igrala železničarska godba «Sloga» iz Ljubljane pod vodstvom kapelnika g. Svetla.

Četrtingska vozna cena za udeležence.

Za vse udeležence proslave z vseh postaj v državi za vse vlake in razrede razen ekspresnih vlakov bo četrtingska vožnja do Velikih Lašč in nazaj. Četrtingska vožnja bo veljala od 22. do vstetega 30. t. m. Legitimacije oddaja odbor za proslavitev stoletnice rojstva Franceta Levstika v Velikih Laščah. Cena legitimaciji je 2 Din.

Z legitimacijo kupi vsak udeleženec na vstopni postaji polovični vozni listek za Velike Lašče. Legitimacijo da vsak udeleženec proslave žigosati na veseličnem prostoru. Z žigosano legitimacijo in polovičnim voznim listkom se more vsak udeleženec vrniti do 30. t. m. na svoj dom. Legitimacije naročajte takoj kratko: Odbor za proslavo Franceta Levstika, Velike Lašče. Vsak naročnik legitimacij naj priloži za vsako legitimacijo po 2 Din. Kdor naroči manj kakor pet legitimacij, naj pošlje namesto denarja znamke. Prihode in odhode vlakov bomo objavili pravočasno. Odbor.

Politični pregled

Po pariškem dogovoru med Francijo in Zedinjenimi državami, da se zaradi težavnega gospodarskega in finančnega položaja Nemčije in tudi raznih drugih evropskih držav odgodijo za eno leto plačila vojne odškodnine in vojnih dolgov,

Toliko denarja ni bilo lahko dobiti na posodo. Posojilnice še ni bilo v vsakem kraju. Kdor je imel denar, ga je posojal za visoke obresti. Moledovanje za posojilo je napravilo Ivanu mnogo sitnosti in potov. Marsikje se je ustavil in potrkal na vrata. Skoro povsod so se izgovarjali in naštevali svoje potrebe. Šele po dolgem trudu se mu je posrečilo zbrati dogovorjeno vsoto. Povabil je očeta pred župana, kjer mu je izplačal in prejel pobotnico. Tako si je mladi gospodar nakopal prve dolge, stari pa je sedel na kup denarja.

Ivan je spoznal, da nima sreče. Cesar se je lotil, mu je spodletelo. Vsako leto se je mislil otresti vsaj enega upnika, pa se mu ni obneslo. Komaj obresti je mogel sproti plačevati.

Prišle so slabe letine; pšenico je pobila toča, krompir je segnil, sadje ni obrodilo. K temu so se pridružile še gospodarske nezgode. Svinje so pocepale za nalezljivo boleznijo. Dohodki iz hleva so pokrili komaj domače potrebe. Kdor je imel dorasle delavce, ta je že še shajal; kjer pa so najemali, tam so nazadovali.

Brezar ni imel ne hlapca ne dekline. Sam je bil za vsako delo, najemnikov ni mogel dobiti. Šele potem, ko so drugod že naredili, se ga je kdo usmilil. Pri Brezarju je bilo namreč silno dolgočasno. Mladi najemniki so rajši zahajali tja, kjer je bilo bolj prijetno.

Stari oče ni prijel za nobeno delo. Kadar je bilo treba pokladati živini, tedaj je rekel: «Moja

Soteščan:

Izgubljena sreča

Povest iz vaškega življenja.

VIII.

Kako bom dajav,
oh, kje bom jemav!

Okrog Božiča so pričakovali pri Brezarju vesel družinski dogodek. Prav na Štefanov dan so dobili sinčka ter ga krstili na Štefana. Družina je obogatela za novega člana, vendar pa se razmere niso spremenile. Vse je bilo nekam tiho in megleno; pri hiši ni bilo slišati prijaznega občevanja. Samo stari Brezar se je včasih pošalil: «Šele nekaj mesecev sta poročena, pa imata že družinski prirastek ...»

Starec ju je zbodel, kadar je mogel. Nikoli jima ni prizanesel. Srce mu je na starost popolnoma oledenelo. Ob letu je hotel imeti denar, četudi je vedel, da si ga bo Ivan moral izposoditi. Tudi za las se ni dal premakniti od svoje zahteve.

«Vzemi, kjer hočeš», je zavrnil sina, kadar ga je prosil, naj še nekoliko počaka. «Kar je zapisano, je moje. Družega ne zahtevam.»

Ivan se je upiral: «Dam vam polovico; od ostanka boste pa dobivali obresti.»

«Bomo videli, kako smo se zmenili.» — Zagrozil mu je s tožbo, česar se je Ivan ustrašil. Ni mu kazalo drugega kakor plačati.

Sliši se, da se po nekaterih krajih nameravajo brez potrebe ustanoviti zadruge z namenom ne-kake konkurence občinam. Pred takimi škodljivimi koraki se vsakdo svari, ker je popolnoma jasno, da bodo imele povsod občine prednost in bi vsaka razdvojenost bila skupni reči le v škodo. Kdor se za reč zanima, naj pride na sestanek, ki je dostopen vsakemu zanimancu.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

IZBRAN SORTIMENT JABOLK.

Velika napaka naših sadnih vrtov je bila dosedaj ta, da štejeje pri svojem primeroma skromnem obsegu preveč sort in da so pravcata mešanica najrazličnejših jabolk. Svoječas se je kmetijski gospodar pohvalil in ponašal s tem, če je imel na svojem vrtu veliko sort. Čim več jih je bilo, za tem boljšega sadjarja se je imel. Ti časi so danes minili.

Danes se dela povsod na to, da se skrči število sort na najbolj prikladne, ker je to v interesu trgovine, ki je za nas najbolj odločilna. Danes zahteva trgovina enotno blago, jabolka enake sorte. Tako blago se kupuje in dobro plačuje, dočim imajo mešana jabolka nizko ceno ali se pa sploh prodati ne morejo. Kadar je po drugih krajih slaba letina, se speča tudi manjvredno mešano blago, ki ga rabijo za mošt, toda vedno le za dosti nižjo ceno.

Z ozirom na naše maloposestniške razmere in na dosedanjo mešanico sadnega drevja bomo morali tudi pri nas delati na to, da pridemo do enotnih sort jabolk in da skušamo v tem pogledu obnoviti svoje sadovnjake. Manjvredne sorte bo treba precepiti s sortami, ki se prilagajajo našemu kraju in ki obetajo največ uspeha za kupčijo. Le tam, kjer je doma ugodna prilika za tekočo prodajo sadja, na primer v bližnji okolici mesta ni drugih takih središč, kjer se lahko pridelano sadje sproti razpeča, tam imamo lahko večje število sort, da potrežemo domačim odjemalcem vsak čas in sproti, kakor nam jabolka dozorevajo. V tem srečnem položaju imamo pa bolj malo krajev. Po takih krajih lahko pridelujemo bolj zgodnje in bolj pozne sorte. V splošnem smo pa navezani na pridelovanje maloštevilnih sort, zlasti poznih ali zimskih namiznih

sort, ki jih iščejo in dobro plačujejo izvozni trgovci.

V zadnjem času je drevničarski odsek Sadjarskega in vrtnarskega društva sklenil, da se naj razmnožujejo v drevnicah predvsem naslednje vrste jabolk: pisani kardinal, Jakob Lebel, Jonathan, kanadka, ontaris, šampanjska reneta in dolenjska voščenska. Po dosedanjih izkušnjah se priporočajo te sorte spričo svojega cenjenega sadu kakor tudi spričo odporne rasti in dobre rodovitosti. Po krajevnih razmerah pride še kaka druga dobra sorta v poštev. Druge manjvredne sorte je pa precepiti.

S precepljevanjem se je tu in tam že pričelo, treba pa je, da se tega dela bolj splošno poprimemo, da pridemo prej do cilja. Naše sadje naj gre v denar in za dobro ceno!

V ČEM LAHKO POSNEMAMO DRUGE KRAJE.

Danes skušamo pospeševati naše kmetijstvo tudi s tem, da se zgledujemo po kmetijah drugih narodov in dežel, da prirejamo tja poučna potovanja in krajsje izlete, da obiskujemo kmetijske razstave, da pošiljamo mladino v prakso na zgljedna posestva.

Marsikaj dobrega se je s tem že doseglo, toda motil bi se, kdor bi mislil, da se dajo prilike po drugih krajih kratkomalo presajati na naša tla.

Ivanu ni ugajalo, ker je stikala po očetovi skrinji. Rekel pa ji ni nobene besede. Preveč je bil radoveden, kakšna je očetova poslednja volja. Najprej jo je potihoma prečital. Franca ga je gledala nepremično; že je računala, koliko očetovega denarja bo ostalo pri hiši.

«Ali ne bo nič?» se ji je zdelo sumljivo možvo molčanje.

«Nič», je dahnil komaj slišno. Roka s papirjem mu je omahnila.

«Ni mogoče», ji je vzelo besedo.

«Poslušaj!» — Zopet se mu je počasi dvignila roka; čital je glasno in razločno:

«Ker ne vem, kdaj bom izdihnil, določam, naj se moje premoženje po moji smrti razdeli takole: Farni cerkvi na Vrtičju zapuščam 1000 kron za večno mašo. Bere naj se na dan mojega godu ali na dan moje smrti.

Za novo bandero na Vrtičju darujem 500 kron. Enako vsoto volim za poslikano okno z mojim imenom.

Podružnica na Zapotju naj dobi 500 kron za prenovitev stranskega oltarja sv. Mihaela, mojega patrona.

Podružnici sv. Štefana naj se izplača 400 kron za popravilo, 600 kron pa za nove orgle.

Za novo vaško kapelico prispevam 500 kron. Ako jo ne bodo takoj zidali, naj denar naložijo na obresti.

Občinskim revežem darujem 200 kron. Denar polagam v roko županu ter ga prosim, naj bo pravičen pri razdelitvi.

Majdica pere za svoje punčke.

Mala Majdica je svojim punčkam dobra mamica. Ona skrbi za to, da so vse njihove oblečke vedno vzorno čiste. Enkrat na teden ima veliko pranje. Seveda jemlje za to samo Schichtov Radion. Ona je že pri svoji mami videla, da postane s Schichtovim Radionom oprano perilo belo kot sneg in da se pere hitro in lahko, kajti

**SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
IN VARUJE PERILO
ZAJAMČENO BREZ KLORA**

Pri nobeni stroki se ni glede osnove same tako težko ravnati po zgledih drugih krajev kakor v kmetijski. Zlasti se ne dajo uvajati nove zasnove glede sestave dosedanjih gospodarskih panog, ker je sedanja uredba sad obstoječih razmer in dolgoletnih izkušenj. V bistvu je torej težko izpreminjati našo kmetijo, prav tako težko kakor se ne dajo izpreminjati naše talne in podnebne in z njimi v zvezi naše gospodarske razmere.

Naše kmetije se odlikujejo po svoji mnogovrstni sestavi in po svojem malem obsegu, s čemer je ta mnogovrstnost še bolj utemeljena. V tem pogledu se tudi ni do sedaj zgodilo še nič bistvenega v sestavi naših kmetij. Vsaka pokrajina ima pač svoje posebnosti, ki se opirajo na krajevne činitelje in pogoje.

Pač pa se lahko v marsičem drugem poučimo po drugih krajih, predvsem v načinu in jakosti obdelovanja pri eni in drugi gospodarski stroki, torej v pogledu tehničnega napredka. Pri vsem tem pa lahko ostanemo še dalje pri našem plugu in drugem vprežnem orodju, ki se vse bolj prilaga našim malim obratom kakor pa različni novodobni motorji, ki se priporočajo za obdelovanje zemlje. Pri današnji propagandi za stroje nam je treba zavzeti pravo stališče, kar je in bo naša mala kmetija še zmeraj navezana na ročno in vprežno delo. Kar vidimo v tem pogledu sicer dobrega po tujih krajih, to si lahko prisvojimo pri eni in drugi gospodarski stroki. Prav tako je

Kar bo ostalo, naj bo za pogreb in za maše.»

Oba sta molčala nekaj časa. Vedela nista, ali bi se jezila ali jokala. Najprej je spregovorila Franca: «Ivan, ali meni, da bo oporoka veljavna?»

«Ne vem», je zmignil z rameni. «Pisal jo je župan in oče so jo podkrižali. Kot prič sta podpisana Premk in Jurman.»

«Ivan!» Priliznjeno je stopila predenj in dejala: «Take oporoke ne smeš nikoli potrditi.»

«Zdaj je prezgodaj, da bi kaj ukrenil...»

«Ali boš takrat, ko bo prepozno? Daj mi oporoko!»

Vzela mu je papir in ovitek ter hitela v kuhinjo. Oboje je razrgala na drobne kose in zmetala v ogenj. Tako je uničila očetovo poslednjo voljo.

«Jej, kaj si stočila!» Ivan je kar priskočil. Tega bi ne bil dopustil za nobeno ceno. Trdo jo je prijel, zakaj mu ni povedala, kaj namerava.

«Ali se bojiš?» ga je gledala debelo.

«To je vendar tatvina!»

«Kdo pa je videl? Midva bova tajila...»

«Grdo bi bilo, ako bi začeli ljudje kaj govoriti...»

«Oče ne bodo tega niti zapazili. Ključ sem položila na prejšnje mesto.»

«Franca, to ni mala stvar. Ako izve sodišče, bova kaznovana...»

Ivan ni o tem nikoli razmišljal, tem bolj pa je mikala Franco očetova skrinja, katero je vedno skrbno zaklepal. Težko je čakala priložnosti, da bi mu jo pretaknila. Nekoč je izvohala, kam je spravil ključ, preden je šel od doma. Ni imela sicer namena, da bi mu kaj izmaknila, samo videti je hotela njegove tisočake.

Smuknila je v podstrešje, kjer je stala očetova skrinja. Nihče je ni videl in vendar so jo obhajali neprijetni občutki, ko jo je odklenila. Zavedala se je, da opravlja nepošteno delo.

Najprej je prebrskala obleko in obrnila žepe. Nato je pregledala perilo in drugo ropotijo. Nikjer ni bilo hranilne knjižice, pa tudi nič takega, kar bi sličilo tisočakom. Sele ko je dvignila spodaj na dnu umazano krpo, je našla ovitek, ki pa ni bil zalepljen. Tukaj je hranil oče svojo oporoko. Spoznala je županovo pisavo.

Radovednica je iztaknila nekaj, česar ni pričakovala. Tukaj bo najbrž povedano, kje je denar in komu je namenjen. Zase ni seveda nič pričakovala. Vedela je, da jo oče ne mara, zato ji ne bo zapustil družega kakor pot za sabo. Tem več pa se bo prijelo Ivana — komu pa naj dá kakor edinemu sinu. Morda se je spomnil tudi Štefana, svojega vnuka. Otrok je nedolžen ter se mu ni še mogel zameriti, saj začenja komaj govoriti.

Brž je poklicala Ivana ter mu pokazala najdeno oporoko. Sama ni znala gladko čitati; prosila ga je, naj ji glasno prebere.

važno, da se priučimo intenziteti rastlinogojbe in živinoreje, da bo naše delo bolj uspešno.

Zelo potrebno je končno, da se po drugih krajih navzamemo potrebnega duha za organizacijo naše produkcije in vnovčevanja naših pridelkov. Čim manjša je naša kmetija, tem bolj smo navezani drug na drugega, da si pomagamo do ugodnejše prodaje naših proizvodov in na ta način tudi do bolj uspešnega proizvodnje. Do sedaj smo še najbolj napredovali v mlekarstvu, pa še vedno premalo. V drugih naših strokah pa manjka organizacije. Opozorjam samo na naše vinarstvo, ki jemlje konec spricho pomanjkanja kletarskega združništva. In tako je tudi z drugimi panogami našega kmetijstva, če jih primerjamo z organizatoričnim delom drugih krajev, ki so pred nami.

V teh pogledih se lahko še veliko učimo od tujine, če jo bomo s potrebnim razumevanjem osnemali.

Sejmi

19. julija: Artiče, Marija Gradec.

20. julija: Bogojina, Koprivnik, Osilnica, Vitanje, Sv. Marjeta pri Mariboru, Žusem, Vinica.

22. julija: Sodražica, Jesenice na Dolenjskem, Slivnica.

23. julija: Banja loka.

24. julija: Semič.

25. julija: Žalec, Dobrovnik, Mežica, Kočevje, Velika Loka, Vrhnika, Slovenska Bistrica, Sveti Urban v Slovenskih goricah, Kozje.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:

1 dolar za okrog 56:10 Din;

v devizah:

100 madžarskih pengov za 986:72 do 989:68 Din;

100 avstrijskih šilingov za 793:86 do 796:26 Din;

1 dolar za 56:36 do 56:53 Din;

100 francoskih frankov za 221:73 do 222:39 Din;

100 češkoslovaških kron za 167:25 do 167:75 Din;

100 italijanskih lir za 295:38 do 296:28 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 378 Din, investicijsko posojilo pa po 85 Din.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali (za 100 kg, postavljeno na slovensko postajo):

«Beži no, beži. Saj si mož... Kdo bo pa dokazal?»

Franca je ostala hladna, Ivan pa se ni mogel pomiriti. Bil je v neprestanem strahu, kdaj bo oče pogrešil oporoko. Kako se bo izgovarjal, kadar bo hotel vedeti, kdo mu jo je izmaknil. Prav njega bo osumil, da je brskal v njegovi skrinji. Trda mu bo predla, ako ga bo ovadil.

Oče pa ni nikdar črnil besedice. Še manj kot prej je sitnari. Franco je zaničljivo preziral; ni se mu zdelo vredno, da bi se z njo razgovarjal. Tudi z Ivanom je prekinil občevanje. Manj kot je mogel, jima je delal napotje. Celu malega Stefana ni več prijazno pogledal.

Brezarica se ni mogla dovolj nahvaliti. «Poglej, Ivan, kako se je lepo izteklo. Oče se motijo, ako mislijo, da imajo urejeno... Mi bomo šele uredili... Samo molčimo, molčimo...»

«Ali meniš, da ne vedó?» je njega še vedno skrbelo.

«Ne bodi neumen. Samo da si tiho», ga je osrčevala.

Brezar se je naposled popolnoma umiril. Natihem se je že veselil bogate dediščine. Na dolgove je pozabil; na račun očetove zapuščine se je celo ponovno zadolžil. Obresti so zaostajale, a naraščajoči dolgovi ga niso več strašili. Slepila ga je misel, da se jih bo otresel po očetovi smrti.

Zgodilo pa se je nasprotno, kakor se ni nadejal. Stari Brezar je nenadoma umrl. Zdrav je legel zvečer v posteljo ter se ni več prebudil. Ko so ga zjutraj klical k zajtrku, je bil mrtev.

turščico, baško, po 142:50 do 145 Din. Cene so v zadnjem času nekoliko stalnejše.

ŽIVINA. Na zadnjih sejmih v cenah ni bilo bistvenih izprememb. Z dežele splošno prihajajo protesti zaradi nizkih cen živini, dočim je meso pri mesarjih zelo drago.

Kratke vesti

— Izvoz vina v Češko-slovaško. Kraljevska banska uprava objavlja naslednje podatke glede pogojev za izvoz alkoholnih pijač v Češko-slovaško: Po novi trgovinski pogodbi kraljevine Jugoslavije z republiko Češko-slovaško, veljavni od dne 1. junija 1931., je mogoče uvažati v Češko-slovaško vino in žganje iz Jugoslavije pod naslednjimi pogoji. Češko-slovaška pogodbeni carina za 100 kg znaša: 1.) močne alkoholne pijače: likerje, ekstrakte za punč in druge močne alkoholne pijače z dodatkom sladkorja in drugih snovi, v originalnih steklenicah, z uverenjem o izvoru 1500 Kč; 2.) druge močne alkoholne pijače: slivovko in tropinovec z največ 45 odstotka alkohola, z uverenjem o kakovosti, v katerem je izkazan procent alkohola in je potrjeno, da sta slivovka in tropinovec pristen proizvod destilacije sliv (češpelj), odnosno tropin: v sodih 1640 Kč, v steklenicah 1000 Kč; 3.) vino, sadjevec, mošt od grozdja in mošt od sadja, soke od plodov, sadja in jagod, nezgoščene, medico: v sodih: vino iz dravske banovine, z uverenjem o izvoru in s certifikatom o analizi 210 Kč; v steklenicah: vino iz dravske banovine, z uverenjem in certifikatom 420 Kč. Za izdajanje uverenj o izvoru pri izvozu iz dravske banovine je pooblaščen (kakor doslej) zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na osnovi potrdila kmetijskega oddelka banske uprave v Ljubljani. Za izdajanje uverenj o kakovosti in certifikatov o analizi pa je pooblaščen kmetijska poizkusna in kontrolna postaja v Mariboru.

DOPISI

POLJANSKA DOLINA. Ne 19. t. m., kakor je «Domovina» že poročala, ampak 26. t. m. proslavi naš Sokol v Gorenji vasi desetletnico obstoja z razvitjem društvenega prapora. Spored: ob 8. zjutraj poklonitev društvene deputacije na grobu dr. Ivana Tavčarja na Visokem; ob 9. izkušnja

za poldanski nastop; ob 11. sprejem kuma prapora bana dr. Draga Marušiča; nato spreved in razvitje prapora; ob 15. javni nastop vseh oddelkov; po nastopu velika ljudska veselica. Pri vsej prireditvi bo sodelovala godba Sokola I. iz Ljubljane. Naš Sokol se z vso vnemo pripravlja, da čim slovesneje proslavi svoj spominski dan in ustreže kolikor mogoče vsem udeležencem te prireditve, domačinom kakor zunanjim posetnikom. Kdor le količkaj more, naj prihiti v našo Poljansko dolino. Četudi smo oddaljeni od železnice 15 km, bo vsakdo dospel v pol uri do nas. Za to bo preskrbljeno z mnogimi avtobusi zjutraj iz Škofje Loke in zvečer nazaj.

ŠMARTNO OB PAKI. Nedavno smo imeli točo, a zdaj je huda suša, da ljudem primanjkuje vode. Koder je toča vse uničila, nimajo ljudje kaj jesti in tudi živini nimajo kaj dati. Kaj bo, se vprašujejo ljudje, ko bo prišla zima, pa ne bo kaj dati v usta.

MARENBERG. Tombola in ljudska veselica krajevnega odbora Rdečega križa v Marenbergu, ki naj bi bili 12. t. m., sta se preložili na nedeljo 2. avgusta.

HUM PRI ORMOŽU. (Smrtna kosa.) Umrl je po daljši bolezni tukajšnji rojak g. Podgorlec Martin, posestnik in mlinar v Salovcih, spravljen z Bogom, v starosti 76 let. Pokojnik je bil vrl gospodar, večkrat občinski in šolski odbornik, nekaj let župan in povsod zelo spoštovan. Pomagal je rad vsakomur in rad postregel doma ali v svojem vinogradu na Humu prijateljem in znancem z dobro vinsko kapljico. Ljubil je petje in harmoniko. Spomin nanj bo živel pri svojcih in vseh, ki so ga poznali. Hudo prizadetim roditeljem iskreno sožalje! — V tukajšnji podružnici sta se poročila g. Jakob Zalar, občinski tajnik in šivilja in posestnica gdč. Marija Zorjanova. Bilo srečno!

VUZENICA. Sokol Muta-Vuzenica priredi 19. t. m. popoldne ob 15. javen nastop vseh oddelkov v Sokolskem domu v Vuzenici. Spored bo obsegal 14 točk in bo zelo pester. Sodelovala bo tovarniška godba z Mute. Pridite!

ZOBNI ATELJE
DENTISTA

Filipa Ogriča

v Novem mestu ne sprejema strank do konca meseca julija.

Skrinjo, v kateri je hranil praznjo obleko, so morali s silo odpreti. Ključa niso mogli nikjer dobiti. Na predalu je ležala hranilna knjižica. Ivan jo je strastno pograbil; ko jo je prelistal, mu je zastala sapa. Naložena glavica je bila dvignjena. Ostanek je kazala mala številka — vsoto, ki je bila namenjena za pogrebne stroške.

Kam je izginil denar, ni mogel nihče razložiti. Starec je molčal, ko je pogrešil oporoko. Denar je imel v hranilnici, tam mu ga ni mogel nihče izmakniti. Tatvino si je dobro zapomnil. Ivan se mu je grozno zameril. Tedaj je dvignil denar ter ga razdelil v svoje namene. Pustil je le toliko, da so ga dostojno pokopali.

Upniki so že težko čakali, kdaj bo Brezar pograbil po očetu. Drug za drugim so se pričeli oglašati, vsak se je bal zamuditi. Iva. se je zaklinjal, da ni podedoval niti počenega groša. Njegovo trditev je podprl župan osmi dan po očetovi smrti. Pokojnik mu je naročil, naj pove, kako je razdelil denarno premoženje. Terjalci so odhajali poparjeni, morali so verjeti.

Brezarjev Stefan je krepko dorašal. Opravil je ljudsko šolo ter se razvil v zalega mladeniča. Po obrazu je sličil očetu, dasi mu po značaju ni bil podoben. Oče je bil površen ter je hitro popuščal. Ako mu je kaj izpodletelo, se ni upal več začeti. Sin pa je bil vztrajen in pogumen. Pri hiši se je marsikaj obrnilo na bolje. Samo dolgovi se niso mogli rešiti, ker so predaleč zavozili.

Sin je bil Brezarju edino upanje. Samo njegova pridnost ga bo rešila grozečega propada. Seveda se na kmetiji ne bo tako hitro opomogel. Toda ako ga bo mikalo po svetu, se bo nalezal denarja. V Ameriki ima bogatega strica, ki bi mu priskrbel delo in zaslužek. V nekaj letih se bo povrnil s tisočaki. Tedaj bo lahko vprašal, koliko je vredno Razorje.

Mladič sprva ni bil vnet za očetove načrte, polagoma pa ga je ogrelo upanje v dolarje. Zavešč, da bo ohranil dom, ga je vabila v tujino. Prav ko je hotel oditi, pa je izbruhnila svetovna vojna. Državne meje so se hipoma zaprle.

Potovanje je odložil na drugo leto. Takrat bo že končana vojna in pot bo zopet odprta. Tako so modrovali izkušeni možje, kar pa se ni izpolnilo. Poteklo je leto, a vojna se je komaj šele začela. Ne v Ameriko, temveč k vojakom je moral odrinuti, od tam pa na bojišče.

Dva bridka dneva je doživel Brezar v svojem življenju. Prvo bridkost je okusil tedaj, ko mu je izginila Julka. Pa ta rana je bila že zaceljena, čeprav se je poznala še utiskajoča brazgotina. Drugo čašo grenkosti pa mu je pripravila usoda, ko je odhajal Stefan k vojakom. Od takrat, ko se je molče poslavljaj od Julke, še ni tako bolešno jokal kakor ob njegovem odhodu. Takrat je izgubil srečo, ki se mu je vračala zopet po dolgih letih. Samo od daleč se mu je nasmehnila, pa se mu je najbrž za vedno umaknila.

(Dalje prihodnjič.)

DOMAČE NOVOSTI

* **Kraljeva zahvala Davorin Jenkovi narodni šoli v Cerkljah.** Cerkljanski šolski upravitelj gospod Lapajne je prejel za šolo naslednje priznanje: «Maršalatu dvora je čast obvestiti vas, da je Nj. Vel. kralj blagovolil sprejeti poslano spomenico 'Od Ilirije do Jugoslavije' in odrediti, da se Vam in šolski mladini v Cerkljah izjavi zahvala.»

* **Spominska plošča na rojstni hiši kralja Aleksandra.** V nedeljo 12. t. m. je bila na Celinju lepa narodna svečanost. Odkrili so namreč spominsko ploščo na hiši, kjer se je rodil Nj. Vel. kralj Aleksander. Svečanosti so prisostvovali zastopniki vseh oblastev in mnogoštevilna zastopništva iz Beograda in vse ostale kraljevine.

* **Lepa proslava francoskega narodnega praznika** se je vršila v torek 14. t. m. v Ljubljani. Na koncu Vegove ulice so se proti poldnevju zbrali zastopniki oblastev, občine in raznih korporacij pred spomenikom Ilirije, kjer se je vršilo polaganje vencev francoskemu neznanemu vojaku, ki se je boril za Ilirijo. Svečanosti so prisostvovali: za bana načelnik prosvetnega oddelka g. dr. Lončar, za komandanta dravske divizije polkovnik g. Novakovič, za mestnega župana občinska svetnika Likozar in Dachs, za univerzo profesor g. dr. Zupančič in drugi. Najprej je francoski konzul g. Neuville položil lep venec pred spomenik, za njim zastopnik Citroenove avtomobilske karavane, ki je bila na potu skozi Ljubljano, in nato starosta Jugoslovenske gasilske zveze g. Turk. Po kratkem molku so se vsi odpeljali pred Vodnikov spomenik, kjer se je vršila slična svečanost. Konzul g. Neuville je dopoldne tudi izročil francoska odlikovanja zaslužnim gasilcem gospodom Engelsbergerju, Pristovšku, Vengustu in Musku.

* **Zagrebski nadškof g. dr. Ante Bauer.** V Solčavi se nahaja pri župniku g. Šmidu na odhodu zagrebski nadškof g. dr. Ante Bauer, ki je te dni obiskal nadškofa g. dr. Jegliča, bivajočega v Gornjem gradu.

* **Zdravstvena komisija** pod vodstvom načelnika v ministrstvu za narodno zdravje in socialno politiko g. dr. Milovanovića si je te dni ogledala razne bolnice in zdravstvene zavode v dravski banovini. Gre za to, ali bo treba ta ali oni zavod povečati spričo dejstva, da so vse naše bolnice

Poleti je treba lase bolj negovati!

Prah in vročina škodujeta lasem. Če jih redno umivate z Elida Shampoomom — Vam ostanejo lepi in zdravi!

Vsak teden po enkrat si umijte glavo!

ELIDA SHAMPOO

stalno tako prenapolnjene, da morajo odklanjati bolnike.

* **Kletarsko nadzorništvo pri banski upravi.** Minister za kmetijstvo je postavil Zmavca Andreja, upokojenega ravnatelja vinarske in sadjarske šole v Mariboru, za vršilca dolžnosti kletarskega nadzornika v dravski banovini s sedežem pri kmetijskem oddelku banske uprave v Ljubljani. Nanj se je treba obračati v vseh zadevah, ki se tičejo kontrole vina in so urejene z zakonom o vinu, odnosno s pravilnikom za izvrševanje zakona o vinu in drugimi odnosnimi predpisi.

* **Na mednarodnih tekmah za svetovno prvenstvo v telovadbi,** ki so se končale te dni, je dosegel prvo mesto Finec. Potem sledijo: na drugem in tretjem mestu Čehoslovaka, na četrtem Francoz, na petem Italijan, na šestem Švicar, na sedmem Madžar, na osmem Švicar, na devetem Primožič (Jugoslavija), na desetem Štukelj (Jugoslavija), na enajstem Čehoslovak in tako naprej. Tekmovali so letos samo posamezniki, ne po vrstah. Vseh tekmovalcev je bilo 44, med njimi šest Sokolov iz Jugoslavije. Ker so Čehoslovaki protestirali proti temu, da je dobil Finec prvo mesto, dasi ni ustrezal vsem pogojem, je sodniški zbor razsodil, da Finec sicer ostane na svojem mestu, vendar pa se češkoslovaški Sokol Hudec (na drugem mestu) proglasi za svetovnega prvaka v telovadbi.

* **Mednarodna gasilska manifestacija.** Od 1. do 7. t. m. se je vršil v Parizu mednarodni gasilski kongres, na katerem so delegati zastopali 19 narodov Evrope. Otvoritvenemu kongresu je prisostvoval sam predsednik francoske republike. Predsednik kongresa je bil predsednik francoskih gasilcev iz Pariza, štirje podpredsedniki pa

so bili po en Anglež, Nmec, Italijan in Slovan (Čeh Seydel iz Prage). Sprejem in čakanje so se vršili pri mnogih pariških oblastvenih in društvenih predstavnikih. Posebno sijajna sta bila sprejem na magistratu in svečan banket, ki ga je priredil sam ministrski predsednik g. Laval. Na banketu je govoril tudi sam ministrski predsednik. Jugoslovensko gasilsko zvezo je zastopal starosta g. Josip Turk iz Ljubljane, katerega je ministrski predsednik g. Laval osebno odlikoval z redom, ki mu ga je naklonila vlada francoske republike. V nedeljo 5. t. m. je starosta g. Turk s starosto hrvatskih gasilcev g. Marijanom Herdžićem položil krasen venec na grob neznanega junaka.

* **Naši zastopniki na mednarodnem mlekarškem kongresu v Kopenhagnu.** Te dni je odpotovalo iz Zagreba v posebnem vagonu preko Jesenic v Kopenhagn naše zastopništvo na mednarodni mlekarški kongres. Prometno ministrstvo je dovolilo vsem udeležencem kongresa na naših železnicah polovično vožnjo, ki jo imajo tudi v Avstriji, Nemčiji in Danski. Na kongresu bodo zastopane skoro vse naše banovine. Med našimi zastopniki so tudi inž. Eiselt, referent za mlekarstvo in zastopnik banske uprave dravske banovine, revizor Zveze slovenskih zadrug Dragotin Jerneje, agrarni konzulent iz Ruš inž. Teržan in zdravnik iz Ruš dr. Zorec.

* **Slovesna otvoritev Obrtnega doma v Celju** bo v nedeljo 19. t. m. Pokroviteljstvo je prevzel ban g. dr. Drago Marušič, ki bo najbrž osebno otvoril Obrtni dom. Slovesnost bo trajala ves dan. Poleg številnih drugih povabljenecv se bodo udeležili proslave tudi obrtniki iz raznih krajev dravske banovine. Ob 9. uri bo blagoslovitev z otvoritvijo Obrtnega doma in odkritjem spominske plošče.

Ivan Albrecht:

Jeza usode

Herberta je vsčeno.

«Ali je puščica namenjena meni?»

«Odkod?» se je nevedno zavzela gospa Klara in je bila v srcu zadovoljna, da je tako brž zadela v živo.

«Torej ne?» si je oddahnil grof Herbert. «Po pravici rečeno: »Ljubše mi je tako.»

«Brez ovinkov moram priznati, dragi svak, da si mi danes neumljiv», je lagala Klara.

Lotar je stopal kakor ponižen služabnik za njima. Slišal in razumel je sleherno besedo in ob vsaki je zatrepetal v strahu, da sproži tisto grozno, tisto neizogibno, na kar ga je prišla opozoriti Lelija v snu.

V kapeli je bila zbrana že vsa služinčad iz spodnjega in gornjega gradu, na evangeljski strani pa je klečala v črno pregrnjeni klopi grofica Olga, kamor je odvedel Herbert tudi svačinjo, medtem ko je sam z Lotarjem odšel na nasprotno stran, kjer so bile klopi prav tako črno pregrnjene in še nezasedene.

Grofici sta se pozdravili z nemim poklonom. Grof Lotar je kakor ranjen volčjak premotril sleherno njuno kretnjo in tudi Herbert je imel za obe ženski bistro pazljive oči, vendar je bila med bratoma nepremostljiva razlika. Medtem ko je Lotar s trpko žalostjo mislil na očeta, ves udan in pripravljen z žrtvovanjem samega sebe

izprati njegove zablode, je bil Herbert samo zemljan, zadovoljen s svojo močjo in oblastjo. Oče mu ni bil niti toliko v mislih kakor najneznatnejši kmet v grajski oblasti. Vse razmišljanje je usmerjal na lastno osebo; kajti bil je vajen pojmovati življenje in svet vedno tako, da je bil on središče vsega. Oče je umrl in je s tem za Herberta brez sledu izginil. Zadušnico za njim je dal vsako leto opraviti predvsem zato, da bi opozoril svet nase, češ: — Glejte ga, grofa Herberta, kako plemenito čuva očetov spomin!

Lani se je bilo črne maše udeležilo dokaj prijatelj in znancev z okoliških gradov, a letos ni bilo nikogar. To je grofa Herberta nekoliko vznemirjalo in dražilo. Njegov ponos je bil ranjen in neprenehoma je tipal, kje je gibalna sila tega udarca. Primerjal je vedenje obeh gospe in ugibal, če le ni morda pogršel, ko si je izbral Olgo za ženo. Za hip ga je zmotil zvonček, ki je naznanil pričetek božje službe, toda samo za hip. Begotno se je ozrl na patra Fulgencija, ki je pristopil k oltarju. Hladno in iz navade se je grof prekrižal in spet začel pozorno opazovati obe grofici. Gospa Olga je bila kakor zamaknjena in ni niti trenila. Pogled je bil kakor priklenjen na oltar in nekoliko pobledele ustnice so podrhtevale v molitvi. Včasih so se ji prsi burno dvignile, za hip obstale in takoj ponovno vzvalovile kakor val, ki ga meče vihar. Temna polt je bila pod očmi modrikastočrno zasenčena, a proti ustom umazano rjava, tako neprijetno rjava, da je Herbertu kar zamrzelo. Sam sebi se je čudil, kako

da že davno ni tega opazil. Ko se je ozrl po svačinji, sta se njuna pogleda srečala in gospa Klara se nikakor ni hotela umakniti z očmi. Herbertu se je celo zdelo, da ga izziva. Bela in rožno naddahnjena polt je bila danes morda za znanje bledejša, a v črnini, ki je odevala gospo Klaro, še vedno sveža in mikavna, celo tako mikavna, da se je Herbert natihoma vpraševal, bi li ne bilo bolje zanj, če bi si bil njo izbral za družico v življenju. Prav tedaj je strežnik pozvonil k povzdigovanju in Herbert je ušel svojim tavajočim mislim. Lotar je že klečal kraj njega. Bil je ves voščen in mrtvaški.

«Za očetom pojde», se je vsiljevalo Herbertu in nehoti skomizgnil z rameni, češ: «Kaj morem jaz proti temu?!» Skoraj bi bil na glas izrekel svojo misel, tako je bil raztresen. Prav za prav mu je današnja bratova oslabeledost ugajala. Če se res umakne pod zemljo in morda celo brez potomstva, je Herbertova moč spet znatno večja. Vdovo bi že krotil in bi jo morda celo z lahkoto krotil —

Ne glede na svetost kraja in trenutka je prežeče pogledal svačinjo in se mu je zazdelo, da se je ognjevito utrnilo v njenih očeh.

Te neme govornice ne bi bil nihče opazil, da ni bilo v kapeli Bartola Rottenkörnnerja. Oči so se mu zožile kakor mački na svetlem, kó je opazoval svojega gospodarja, in ves obraz mu je bil ena sama guba.

Po končanem obredu je povabil gospod Herbert patra Fulgencija na malo okrepičo. Izprva

* Zanatska banka kraljevine Jugoslavije, a. d., podružnica v Ljubljani, razglasi, da daje obrtnikom kredite v tekočem računu proti blanco menici z menično izjavo. Eskomptne kredite dovoljuje na 30 mesecev z odplačilom v desetih enakih trimesečnih obrokih. Obrestna mera je 10 % na leto. Kreditnim zadrugam, ki posojujejo tudi obrtnikom, se dovoljujejo eskomptni, lombardni in krediti v tekočem računu po 7½ % na leto. Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po čistih 5 do 6 % na leto brez odbitka rentnega davka. 269

* Silna vročina je zadnje dni nastopila po Sloveniji in grozi kmetom z veliko sušo. Termometri so v torek po nekaterih krajih Slovenije kazali na solncu do 54, v senci pa do 32 stopinj Celzija.

* 120 rudarjev potrebujejo. Tehnično ravnateljstvo v Tuzli je poslalo rudarskemu glavarstvu v Ljubljani tale dopis: Doznali smo, da je Trboveljska premogokopna družba odpustila večje število rudarjev. Ker potrebujemo rudarje, vas prosimo, da pošljete delavce k nam. Mogli bi zaposliti do 120 delavcev, in sicer samce, oziroma oženjene brez rodbine, ker za oženjene nimamo stanovanj. Hrana je v kantini v samem rudniku. Za delavce, ki bi hoteli k nam, izposlušajte po borzi dela polovične vozne listke.

* Jugoslovenski delavci v Nemčiji in Franciji. Kakor v prejšnjih letih je tudi letos odpotovalo v Nemčijo in Francijo znatno število jugoslovenskih poljskih delavcev iz Prekmurja in Vojvodine. Na delu ostanejo do jeseni. Zadnji transport je odšel minul teden. Zaradi gospodarske krize je število sezonskih delavcev znatno manjše kakor v prejšnjih letih. Letos je bilo sprejetih le 1600 delavcev. V Francijo se je podal transport delavcev iz Hrvaške in Bosne.

* Spomenik Tonetu Maleju. Sokol I. v Ljubljani in odbor za postavitve spomenika br. Tonetu Maleju odkrijeta pokojniku na njegovi gomili na Bohinjski Bistrici 19. t. m. ob pol 12. nagrobni spomenik. Bratje in sestre, ki se zavedate velike žrtve dragega br. Maleja, ki se je lani smrtno ponesrečil na mednarodnih tekmah, udeležite se te žalne svečanosti. Vožnja bo polovična.

* Češkoslovaški kmetijski strokovnjak v Mariboru. Mariborska vinarska in sadjarska šola je imela pretekli tri dni odličnega gosta. Posetil jo je namreč g. Edvard Reich, šef kmetijskega šolstva Češkoslovaške. Ogledal si je vse naprave

vinarske in sadjarske šole v Mariboru in posetil v spremstvu ravnatelja Priola vinograde v Pekrah in na Jamškem vrhu, posestvo g. Robiča v Limbušu in banovinsko drevesnico v Pekrah. Z avtomobilom pa je obiskal tudi razna posestva in vinograde v Kapeli, Ljutomeru, Ormožu, Dubravi, Podlesniku in Ptuj. Posebno so mu ugajale Jeruzalemske gorice, kjer ga je sprejel gospod Petovar in ga tudi pogostil. Naposled si je ogledal tudi Mariborski otok, ki mu je tako ugajal, da je obljubil preživeti svoj prvi dopust z družino vred na njem.

* Po ljudskem štetju v Mariboru. Ob priliki ljudskega štetja v Mariboru je zanimiv pregled primerjav prejšnjih ljudskih štetij, ki najbolje dokazuje, kako lepo se razvija naš slovenski Maribor po osvobojenju. Prve podatke o stanju prebivalstva v Mariboru imamo iz leta 1450., ko je štel kraj 185 hiš s 1256 prebivalci. Leta 1528. je bilo že 210 hiš, število prebivalstva pa se je skrčilo zaradi kužnih boleznih na 1050. Leta 1813. je bilo 243 hiš in 2099 prebivalcev, sedem let pozneje je poraslo število prebivalcev že na 2822. V prihodnjih desetletjih pa je pričelo število prebivalstva naglo naraščati. Leta 1850. je bilo že 4168 prebivalcev, 30 let pozneje pa 12.828, ki so prebivali v 661 stavbah. Prva točna statistika na podlagi ljudskega štetja pa izvira šele iz leta 1890., ko je bilo 19.898 prebivalcev v 867 hišah. Pred vojno, leta 1910., je štel Maribor 27.994 prebivalcev v 1269 hišah. Po vojni se je pričel Maribor še hitreje razvijati in je štel pri prvem ljudskem štetju v Jugoslaviji že 30.737 duš v 1530 poslopih, dočim šteje sedaj 33.921 prebivalcev v 2764 hišah. Vzporedno s porastom prebivalstva v Mariboru je napredovala tudi okolica. Posebno se je povečalo število prebivalstva v Studencih in Teznu, kjer je skoro dvakrat tako veliko kakor pri zadnjem štetju, saj šteje danes Krčevina 2158 prebivalcev, Košaki 2253, Pobrežje 3965, Tezno 1680, Radvanje 2006 in Studenci sami kar 4335 prebivalcev.

* Trideseti tečaj kmetijske gospodinjske šole v Ljubljani, ki bo trajal 11 mesecev, se otvori s 1. oktobrom letos. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopiju poleg Marijanišča na Poljanah v Ljubljani. Teoretični del bo obsejal verouk, vzgojeslovje, računstvo, knjigovodstvo in kmetijsko gospodarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, živinorejo in živinovozdravstvo, poljedelstvo in kmetijsko kemijo. Prak-

tično se bodo vežbale gojenke v kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), krojnem risanju, pranju, likanju, v mlekarkstvu in sirarstvu, v vrtnarstvu itd. Vadle se bodo tudi v ravnanju z bolniki in bolno živino. — Tista, ki bo sprejeta v zavod, bo plačevala za hrano, stanovanje, razsvetljavo in drugo 450 Din na mesec. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj po možnosti nastopno obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, en par vrtnih čevljev, nekaj belih in barvanih nočnih srajc ali jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika, nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in štiri prevleke za blazine, štiri brisače in štiri servijete. Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1.) dovršiti 16. leto starosti; 2.) predložiti zadnje šolsko izpričevalo; 3.) predložiti zdravniško izpričevalo, da so zdrave; 4.) navesti, kakšnega stanu so starši in kakšen je njih dosedanji glavni poklic; 5.) predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja; 6.) zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, in da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, svojeručno spisane, nekolkovane prošnje za sprejem naj se pošljejo na Kmetijsko družbo v Ljubljani vsaj do 31. t. m. Pri sprejemu deklet v gospodinjsko šolo se bo oziralo po možnosti na prosilke iz vseh slovenskih pokrajin.

* Prijave konj za dirko, ki bo na Krškem polju 15. avgusta, sprejema g. Anton Gliha, posestnik in trgovec v Krškem. Čas za prijave je do 13. avgusta. Po tem roku prispele prijave ne bodo veljale. Prijavnina za vsakega konja znaša 20 Din. Prijave naj vsebujejo ime in bivališče gospodarja konja, popis konja, ime, starost, spol in barvo. Za konje, ki so že dirkali, naj se navede, kje in kakšne uspehe so dosegli.

* Zanimiva zgodovinska najdba. Ob priliki prekopavanja gradbenega prostora za mestno stanovanjsko hišo v Krškem so delavci tri metre pod cestnim površjem našli na močan obok, ki se ni dal razdejati ne s krampi ne s kamnoseškimi dleti. Ko je bil obok naposled prebit, se je nudil pogled na nenavadno velik obokan kanal četverkotne oblike. Domneva se, da je kanal iz rimske dobe.

je vse nekam resno molčalo in se je redovnik čudil zlasti obema gospema, da sta tako redkobesedni. Nenadoma se v tišino spomni grof Lotar:

«Kaj pravite, častiti oče, kdo podeduje očetovo krivdo?»

«Saj res,» so se Klari zaiskrile oči, «to je jako zanimivo vprašanje.»

Pater Fulgencij je bil presenečen in je zeman ugibal v mislih, kam meri nepričakovano vprašanje, a grof Lotar je medtem že sam pojasnjeval:

«Menim namreč tako kakor podobnost po telesu. Saj me razumete, častiti oče. Včasih je otrok živa telesna podoba očetova, pa ne kaže čisto nič njegovih duševnih lastnosti —»

«Ali pa obratno», je nadaljevala gospa Klara, ko je videla, da je soprogu nenadoma zmanjkalo besede. «Zgodi se tudi,» je z zlokobnim nasmehom presukala, «da hčerka ni niti senca svoje materine —»

Gospa Olga se je stresla in grof Herbert je prebledel, medtem ko je redovnik zamišljeno zmajal z glavo:

»Visoka gospoda mi prisoja preveč modrosti, že pričakuje od mene pojasnila tega težavnega vprašanja. Mi vsi vidimo in čutimo dela božjega usmiljenja, dobrote in tudi božje jeze, sodba o tem pa nam ni dana. Pisano je celo: »Ne sodite, da ne boste sojeni!« Mislim pa, da smo vsi dediči nadlog in težav svojih prednikov kakor smo dediči zmote, ki sta se ji bila vdala naša praroditelja v raj. Vsem nam tiči v krvi duh upornega zla, ki

ga moramo zatirati in preganjati iz sebe, da bomo nekoč deležni božje slave in veličine.»

«Čisto meni iz srca ste govorili, častiti oče, se je oddahnil grof Herbert in natočil redovniku čašo do vrha. «Moj brat se sploh preveč vdaja premišljanju in bojim se, da mu bo ta razvada celo izpodkopala zdravje.»

«Res ni dobro siliti duha, da bi odpiral vrata, ki jih je večna Previdnost pridržala sebi», je menil redovnik. «Čudno se mi zdi, kako je gospod grof —»

«Mislim sem samo tako», ga je prekinil Lotar. «Saj včasih človek sploh ne ve, odkod mu je kakšna misel —»

«Šleva,» se je hudovala Klara v srcu, «tako spretno je napeljal in pričel, pa se je že spet splašil in umaknil!»

Od nejevolje si je grizla ustnice, medtem ko je gospa Olga toplo vzdihnila:

«Meni se zdi poglobitno odpuščanje —»

Patru je bila grofičina krotkost zelo po godu in je že hotel izpregovoriti o veličini božje ljubezni, ki je vedno pripravljena pozabljati zlo in odpuščati krivdo, ko je nenadoma nekje bolestno kriknilo. Bilo je kakor iz silne dalje, zamolklo, a vendar tako krepko, da ni mogel nihče preslišati. Lotar in Klara sta se spogledala, grofici Olgi pa je zdrknila kristalna čaša iz rok in se zvenče razbila na tleh. Blazne groze so bile polne njene oči, ko se je ozrla v soproga in prošeče sklenila roke,

Kakor senca je vstopil Bartol Rottenkötner in pomembno pogledal gospodarja, ki se je takoj oprstil in odšel z valptom.

Gospa Klari ni ušla nobena kretnja. Medtem ko je navidez posvečala vso pozornost svakinji in skušala z besedo utešiti njeno razburjenost, je po sokolje pazila na grofa Herberta in videla, kako je bil ves zaripljen v obraz, ko je odhajal.

«Tako sem se prestrašila», je končno z naporom Olga premagala zmedo. «Kakor začarano se mi zdi in že res sama ne vem, ali me muči bolezen ali —»

«V tem stanju se moraš zelo paziti, draga svakinja», je bila Klara pretirano sladka in je sramežljivo pogledala redovnika, češ:

«Me ženske smo vedno sirote. Naj bo tako ali tako, naš delež je vedno težak.»

«Previdnost nikoli ne terja nemogočega od nas,» je z lahnim naklonom dejal frančiškan, «a kogar Bog posebno ljubi, ga tepe.»

«Tega ne razumem», je priprla Klara oči. «Jaz ne bi mogla tako.»

«Človeška pamet ne dosega božje modrosti», je brez olupšavanja vztrajal redovnik, a Lotar:

«Morda je to celo naša sreča.»

Pater Fulgencij je prikimal:

«Brez dvoma nam je v blagor vse, kar prejmemo iz božjih rok.»

(Dalje prihodnjič.)

* **Iz Krive Palanke** nam pišejo: Poklic naš granicarjev je naporen, toda lahko smo ponosni na to, da smo branitelji naše ljube domovine. Nimamo zabav, zato smo pa bolj čvrsti in zdravi, ter imamo dovolj čistega planinskega zraka. Najamamo se na visokih gorah in vsak dan nas prvi solnčni žarki obsijejo in ogrejejo. Slovenskih fantov ni mnogo med nami. Pozdravlja vse bralke in bralce «Domovine» A.

* **Smrt ugledne Škofjeločanke.** Po dolgotrajnem bolehanju in trpljenju je preminila v petek v Škofji Loki občje spoštovana in ugledna posestnica in trgovka na Mestnem trgu gđ. Katarina Hafnerjeva iz stároznanega uglednega škofjeloške rodbine. Pokojnico so odlikovali vedri duh, družabnost in dobro srce, ki je bilo za trpečega brata selej odprto. Z večjim gospodarstvom si je ustvarila pokojnica prijazno domovanje. S smrtjo gđ. Hafnerjeve je izgubil Sokol svojo vneto podpornico in ustanovno članico. Sestri Hafnerjevi bodi ohranjen časten spomin, prizadetim pa iskreno sožalje!

* **Pogreb zaslužnega gasilca.** V soboto popoldne so v Trbovljah pokopali zaslužnega gasilkega delavca gosp. Ignaca Holeška, rudniškega poduradnika in načelnika gasilkega društva v Trbovljah. Pokojni Holešek je bil izredno marljiv na gasilskem polju. Zaradi svoje delavnosti in zaradi organizatoričnih zmožnosti je zavzemal v gasilstvu važna in odgovorna mesta. Njegovi gasilski tovariši so ga zaradi teh njegovih lastnosti visoko cenili, kar je pokazal tudi njegov pogreb, ki se ga je udeležilo več sto uniformiranih gasilcev z devetimi prapori in s starostjo JGZ g. Josipom Turkom iz Ljubljane na čelu. Na zadnjem potu mu je delavska godba igrala žalostinke, pred hišo in na grobu pa mu je zapel v zadnje slovo pevski zbor rudniških nameščencev pod vodstvom gosp. Dolničarja. Ob grobu so govorili: duhovni svetnik g. Gašparič, starosta JGZ g. Josip Turk, načelnik trboveljske gas. župe g. Guček in poveljnik rudniškega gasilkega društva g. Hauptman. Zadnjič v slovo mu je zapel gasilski rog in zastave so se nagnile v grob v zadnji pozdrav. Vrlemu gasilskemu delavcu bodi ohranjen trajen spomin!

* **Nagla smrt.** Te dni zjutraj so našli mrtvega v njegovem stanovanju 56 let starega vdovca, posestnika Alojzija Černeta v Mali gori pri Kovelju. Domačini domnevajo, da je hotel Černe pomoči iz hiše, pa mu je prišlo nenadno slabo. Ker ni bilo hitre pomoči, je nesrečni Černe umrl. Pokojnik je bil povsod priljubljen kot varčen in pameten gospodar.

* **Zrtev Drave.** V Dravi v Mariboru je utonil pri kopanju 21letni Jože Suster, ki je nedavno opravil zaključni izpit na tehnični srednji šoli v Ljubljani.

* **Smrt pod kupom drv.** V velikem skladišču tvrdke s premogom in kurivom Dominik Čebin v Ljubljani so te dni trije delavci žagali s cirkularko bukova metrska polena, ki so bila zložena v visoke skladovnice. Naenkrat pa se je ena skladovnica zrušila in pokopala pod seboj vse tri delavce, žagarja Viktorja Lahajnerja, podajača Alojzija Lapajneteta in Ivana Urankarja. Najprej so izvelkli na pomoč prihiteli izpod grmade polen žagarja Viktorja Lahajnerja, ki je dobil poškodbe po glavi, rokah in hrbtu. Njegove poškodbe so bile k sreči lažjega značaja. Prav hudo pa sta bila poškodovana ostala dva delavca. Izpod polen so z največjo težavo izvelkli vsega v krvi delavca Alojzija Lapajneteta, ki je bil popolnoma nezavesten. Po glavi je bil ves razbit. Dobil je od robotnih polen silne udarce na lobanjo. Ker je bila poškodba smrtonesna, je reševalni avto Lapajneteta takoj odpeljal v javno bolnico, kjer je nesrečnik kmalu izdihnil. Doma je bil iz St. Jurija pri Mirni peči na Dolenjskem. Hude poškodbe na nogah, rokah in glavi je dobil tudi tretji delavec, 32letni Ivan Urankar. Polena so mu razrgala čevelj na levi nogi in mu zmečkalo stopalo. Po daljšem času bo okrevale.

* **Najdba razpadlega trupla pod Kepo.** Pred dnevi so našli lovci v Bleci pod Kepo razpadajoče truplo neznanega moškega. Najdbó so takoj javili

orožnikom, ki so odredili, da se je truplo spravilo v dolino. Ugotovilo se je, da je moralo truplo ležati tam že kake tri mesece, ker je bilo že tako razpadlo, da se ni moglo več spoznati. Pri mrtvecu se je našla karta, iz katere je bilo razvidno, da je ponesrečenec Gašper Mole, doma z Vrhnike, star približno 30 let.

* **Huda poškodba na železniški progi.** Iz Konjic nam pišejo: V sredo dne 8. t. m., ko je konjiški vlak vozil proti postaji Draži vasi, je spal ob tračnicah na železniškem nasipu štiriletni sinček kontrolorja bolniške blagajne g. Cegnarja, čigar mati je delala na okrog 180 korakov oddaljeni njivi. Vlakovodja otroka ni takoj zapazil, ker je nasip s travo obrasel. Ko se je pa vlak na nekaj metrov približal dečku, vlaka ni bilo več mogoče ustaviti in nje kolesje otroku odrezalo nogo v gležnju. Deček je namreč držal nogo na tračnici. Poškodovanega otroka so z istim vlakom peljali do Loč, kjer mu je zdravnik obvezal rano. Od tod pa so spravili otroka v bolnico.

* **Samomor stare ženice v Voglajni.** Ko je g. Henrik Čuvan iz Gaberja te dni lovil ribe v Voglajni za kemično tovarno v Gaberju, sta ga dva fanta opozorila, da je v vodi blizu mostička za tovarno očividno velika riba. G. Čuvan se je podal na označeni kraj, vrgel trnek v vodo in potegnil iz nje konec ženske obleke. V tem je opazil, da leži v vodi žensko truplo. S pomočjo svojega sina in obeh fantov je izvelkel truplo na suho. Ker je bilo truplo še toplo, so poizkusili z umetnim dihanjem žensko zopet oživiti. Obvestili so o najdbi tudi celjski reševalni oddelek, ki je takoj poslal avto. Moštvo oddelka je nadaljevalo z umetnim dihanjem, a ves trud je bil zaman. Utopljenka je stara 65 do 70 let, srednjevelika, suhega obraza, sivih oči in las, na levi strani zgoranje čeljusti ima samo en zob, oblečena je v preprosto staro obleko. Nekateri kopalci so videli ženico, ki je sedela dalje časa ob vodi in se ozirala na vse strani. Očividno je čakala na ugoden trenutek, da bi neopaženo skočila v Voglajno.

* **Življenje si je hotel vzeti** delavec Miha Novak iz Biške vasi, star 27 let. Izpil je precejšen kozarec octove kisline, potem pa se vrgel v potok. Iz vode so ga oteli mimoidoči in ga spravili v bolnico.

* **Poizkus samomora v gostilni.** V gostilno g. Bergleza v Celju je prišel 37letni posestnik Ivan Artnak iz Zadrž v šmarski okolici in naročil pol litra vina. Sedel je k neki mizi. Čez nekaj minut je neopaženo slekel srajco, vzel iz žepa steklenico lizola in izpil polovico tekočine, nato pa se z nožem za cepljenje sadnega drevja trikrat vrezal v desno stran prsi. Artnak se je takoj zgrudil nezavesten na tla. Šele takrat so opazili prisotni, kaj se je zgodilo. Pozvali so moštvo reševalnega oddelka, ki je prepeljalo Artnaka z avtomobilom v bolnico. Artnak je že izven nevarnosti.

* **Pod kolesi voza.** 32letni posestnik Albert Malec od Sv. Kunigunde pri Konjicah je vozil s parom konj vino v hrib. Na neki strmini konja nista mogla potegniti voza, ki je začel drčati navzdol. Malec se je uprl v voz in ga hotel ustaviti. Pri tem pa je padel. Zadnje kolo mu je šlo čez glavo in mu zlomilo spodnjo čeljust. Hudo poškodovanega posestnika so prepeljali v celjsko bolnico.

* **Neznan avtomobilist je povozil pri Spodnjem Blatu** posestnikovega sina Franceta Tratnika s Police pri Višnji gori. Avtomobilist je zdirjal naprej, ne da bi se zmenil za ponesrečenca. Slučajno mimo se vozeči avto je naložil hudo poškodovanega Tratnika in ga odpeljal v ljubljansko bolnico.

* **Smrtna nesreča na strehi nove remize v Šiški.** Te dni se je zgodila na strehi nove remize v Šiški smrtna nesreča. Na strehi je bil zaposlen elektromonter Ivan Skopec, uslužben pri inženjerju Tavčarju, star 24 let, stanujoč na Glincah. Skopec je prijel za električno žico in se hipno zrušil nezavesten na streho. Na pomoč poklicana reševalna postaja ga je takoj prepeljala v bolnico.

Poizkušali so ga z umetnim dihanjem oživiti, a je bil ves trud zaman.

* **Sedemletni otrok se je v zvoniku smrtno ponesrečil.** Kakor poročajo iz Dobrne, se je v zvoniku tamkajšnje cerkve na grozen način ponesrečil sedemletni sinček mesarja Mastnaka. Ko so zvonili nekemu mrliču, je prišel v zvonik tudi sedemletni Mastnakov fantek, češ, da bi rad pomagal zvoniti. Njegova želja se mu ni izpolnila, zato je fantek zlezal na stopnice in gledal, kako drugi zvonijo. Ko je ura v stolpu začela biti osem, se je po nesreči utrgal nad 100 kg težki utež in padel nesrečnemu otroku na glavo. Utež je fantku popolnoma zdobil lobanjo.

* **Otrok utonil v studencu.** Te dni sta šla petletni tesarjev sin Jože Mirnik iz Levca pri Celju in neki drugi deček pit vodo k nekemu studencu pri levškem mostu. Mirnik je izgubil ravnotežje, padel v vodo in utonil, njegov tovariš pa je iz strahu bežal in se skril. Ženske, ki so delale v bližini na polju, so našle pol ure pozneje otrokovo trupelce v vodi.

* **Otrok je utonil v vodnjaku.** Na Dobrovljah pri Braslovcah se je nahajal pri svoji stari materi Dežnikarjevi, po domače Matevžakovi, 4letni Jožko, sinček posestnika Toneta Uratnika iz Braslovč. V nedeljo se je prišel k Matevžakovim igrati 12letni deček Stanko Korošec, po domače Pivčev, ki se je dogovoril z Jožkom, da pojmeta borovnice brat. Z njima je sklenila iti tudi Jožkova stara mati. Medtem pa, ko je posestnica šla še v klet po pijačo za nekega mimo došlega mladeniča, sta se dečka spravila k vodnjaku, ki je bil zaprt s težkimi deskami. Stanko je v svoji lahkomišelnosti odrinil deske z vodnjaka in oba dečka sta se splazila na visoko zidano ograjo in gledala v vodo. Nenadno pa je 4letni Jožko izgubil ravnotežje, padel v vodnjak in utonil. Domači so takoj prihiteli na pomoč, a so dečka potegnili iz vodnjaka že mrtvega.

* **Avto je sunil voz v Savinjo.** Nedavno se je odpeljal v Marijin grad na škofovsko žago po obrezline čevljarski mojster Blatnik iz Poljč. Na žagi je naložil sedem metrskih stotov obrezlin. Na povratku je pod Hrešanovim klancem pridrvel po klancu tovrni avto gostilničarja Šarbla iz Ljubnega. Blatnik je zavozil na desno stran za škarpo in skočil h konju. Avto pa se je premalo izognil in je zato zadel z zadnjim koncem ob voz, ki je začel lesti proti Savinji in naposled zdrčal po globoki škarpi v vodo, kjer se je razbil. Tudi konj, ki je Blatnikovega sorodnika, po domače Tončnika, je precej poškodovan. Škoda bo moral trpeti nepredvidni sofer. Istega dne je neznan avto splasil konja posestnice Balantove iz Gornjih Gorč, ki je prav tako vozila obrezline iz Marijinega grada. Konj je skočil na ovinku pri gostilničarju Francu Omladiču nazaj, tako da se je prevrnil voz.

* **Velik gozdni požar na Jelovici.** V ponedeljek zjutraj so začeli goreti veliki gozdovi na Jelovici, in sicer pri Ribnem in Lancovem. Prizadeti so bili posamezni kmetje in turnska grajščina, dočim se ogenj ni lotil više se nahajajočih državnih gozdov in onih verskega zaklada. Kmetijski oddelek banske uprave v Ljubljani je bil o požaru takoj obveščen in je šef gozdnega odseka inž. Šivic pohitel na Jelovico, da vodi gašenje. Ponoči se je kmetom sicer posrečilo požar nekoliko omejiti, toda naslednjega dne se je ogenj zopet razvnel in se začel širiti proti državnim gozdom. Kljub neumorni gasilni akciji je požar v torek še vedno trajal, čeprav so omejevali ogenj z izkopanimi jarki.

* **Ogromen požar v Tržiču.** V noči od sobote na nedeljo okrog 1. ure se je vnela iz doslej še neugotovljenih vzrokov velika parna žaga barona dr. Borna v Tržiču, ki je zgorela z lesnimi skladišči do tal. Poleg lastnika so bili oškodovani še nekateri drugi lesni trgovci. Gasilci, ki so prihiteli takoj na pomoč, so zaradi silne vročine komaj mogli stopiti v akcijo, da so omejili ogenj in obvarovali bližnja poslopja. Lastnik trpi okrog 2 do 3 milijone dinarjev škode.

* **Nevaren požar je bil te dni v vasi Legnu** pri Slovenjgradcu. Gorela je stanovanjska hiša

Antona Tovšaka, po domače Krakarja. Na kraj nesreče so prihitela gasilna društva iz Slovenjgradca, Starega trga, Pameč in Šmartna, ki so z največjo težavo rešila pred ognjem sosednja poslopja. Domneva se, da je požar nastal zaradi tega, ker se je vnel v dimniku lesen tram.

* **Gospodarsko poslopje zgorelo.** V Črešnjevcih pri Gornji Radgoni se je užgalo gospodarsko poslopje Ludovika Lipiča, mizarja in posestnika. Sodi se, da se je vnel motor mlatilnice, ki se je nahajal v mizarški delavnici. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci iz Orehovcev, Gornje Radgone in avstrijske Radgone, ki so rešili pred požarom živino in stanovanjsko hišo, dočim je gospodarsko poslopje z mizarstvo delavnico in orodjem vred zgorelo do zidov. Ko so se vračali gornje-radgonski gasilci domov, se je na cesti avto, ko je zavil proti Gasilskemu domu, zvrnil v jarek in hudo poškodoval gasilca 24letnega Antona Fleisingerja, ki so ga prepeljali v bolnico.

* **Tretji poizkus požiga iz maščevalnosti.** V Bodeščah pri Bledu ima posestnik Andrej Pretnar stanovanjsko hišo in poleg nje skedenj, ki ima v pritličju šupo, kamor spravlja vozove in drugo poljsko orodje. Ko so te dni končali žetev, je zapeljal gospodar voz strnišča v šupo, da bi bil varen pred dežjem. Zvečer se je družina kakor običajno kmalu podala spat. Okrog polnoči pa se je gospodinja nenadno prebudila in zavohala smrad po dimu. Ker se ji je to videlo sumljivo, je vsa prestrašena vstala s postelje in se napotila ven. Ko je prišla s svetilko tudi v šupo, je vsa presenečena opazila, da je zgorelo skoro pol voza strnišča. Tudi voz je bil osmojen in nekaj bližnjih desk. Ker k sreči ni bilo vetra in je bilo strnišče dobro stlačeno, se je ogenj sam zadušil. Jasno je, da je podtaknil ogenj nekdo iz maščevanja. Neznani lopov je hotel že dvakrat lansko leto zanetiti požar na skednju, a so ogenj vselej ob pravem času pogasili.

* **Prefkana sleparica** je v Mariboru aretirana 31letna Jožefa Letnikova iz Jablanc v Slovenskih goricah. Januarja je prišla v neko mariborsko manufakturno trgovino in izbrala razno blago. Dogovorila se je s trgovcem, da bo plačevala dolg v obrokih, vendar pa jo od tistega dne zapeljivi trgovec ni videl več. Te dni pa se je pojavila v Vetrinjski ulici pri nekem krojaču in naročila, naj ji izdelajo moško črno obleko takoj, ker jo potrebuje za umrlega prijatelja. Krojač pa si je deklo ogledal in spoznal v njej neznanke, ki je že pred letom dni odnesla ženski površnik. Skočil je po stražnika, ki je z veliko težavo aretirala sleparsko deklino. Vlegla se je namreč kar na tla in pričela igrati božjastni napad. Priti je moral zdravnik, ki jo je spoznal za zdravo. Na policiji so ugotovili, da je nastopala v Mariboru in po deželi z raznimi imeni, kakor Caherlova, Ribičičeva, Kranjčeva in tako dalje. Nekaj dni je služila tudi v škofiji, kjer je ukradla 220 Din in potem izginila. Poleg tega jo zasleduje orožništvo zaradi številnih sleparstev po deželi.

* **Ubežni kaznjeneц prijet.** Dne 5. t. m. je iz vinograda Srečka Robiča v Limbušu pobegnil nadpazniku Jureci kaznjeneц Mehmed Ramović, ki je tam delal z drugimi kaznjenci vred. O pobegu so bila takoj obveščena vsa policijska oblastva in orožniške postaje. Te dni pa ga je, vsega izčrpanega in sestradanega, ujela blizu Siska v nekem gozdu orožniška patrolja in ga privedla v klenjenega nazaj v mariborsko kaznilnico. Ramoviću, ki mora odsedeti zaradi nekega umora v Makedoniji 20 let robije, se je očitno stožilo po domu in je hotel skozi gozdove vse Jugoslavije pretolči v ožjo domovino.

* **Velik vlom v Sromljah.** Pišejo nam: V vilo g. Franca Kovačiča v Sromljah so v noči od 5. na 6. t. m. vlomili skozi okno drzni tatovi in odnesli posteljnino, pregrinjalo in obleke v skupni vrednosti 6500 Din. Postregli so si tudi s suho svinjino in cerovskim vinom, ker so vdrli v klet s ponarejenim ključem. Poleg tega so odpeljali moško kolo, katero je pa rano zjutraj pri zasledovanju proti Artičam našel oskrbnik. Orožniki so pridno na delu.

* **Za sodnega uradnika se je izdajal 30letni brezposelni Ivan Lepšina iz Brežic.** Služkinji Jožefi Kranjčevi pri Velenju se je predstavil kot sodni uradnik iz Celja in ji natvezil, da je prejela veliko dediščino iz Amerike. Služkinja je verjela in mu izročila 12.000 Din, ki jih je baje potreboval za razne pristojbine in stroške. Lepšina je izginil z denarjem. Ker se ni več javil, je služkinja dogodek naznanila oblastvu. Lepšina je bil sedaj aretiran v Celju.

* **Nesreča zaradi živali.** Nesreča s konjem se je pripetila hlapcu Alojziju Štreklju, ki je uslužben pri g. Faleskiniju v Dolenji Straži. Hlapec je peljal napajati konja, ki je še mlad in isker. Naenkrat je pričela žival poskakovati in se trgati iz rok hlapcu, ki jo je hotel obvladati. Konj, ki je pri tem pobesnel, je močno skočil in hlapca z zadnjo nogo udaril s tako silo po glavi, da je moral gospodar hlapca odpeljati v bolnico.

* **Pri ljudeh, ki so potrjeni, preutrujeni, za delo nezmožni,** provzroči naravna «Frane Jožefova» grenčica prosto kroženje krvi in poveča duševne in delovne sposobnosti. Vodeči kliniki izpričujejo, da je «Frane Jožefova» voda odlične vrednosti tudi za duševne delavce, živčno oslabele in ženske kot dobro odvajalno sredstvo. «Frane Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Treznostni zbor v Beogradu

Od 3. do 5. t. m. se je vršil v Beogradu dobro obiskan zbor treznosti, ki so se ga udeležili zastopniki Trezne mladine in Jugoslovenske treznostne zveze iz vse države. Na zboru so bila sprejeta nova pravila Treznostne zveze, tako da lahko sodeluje vsakdo v boju proti pijančevanju. K Jugoslovenski treznostni zvezi so pristopila vsa treznostna društva iz dravske banovine in Sveta vojska iz Ljubljane.

Posebno veličastno je bilo nedeljsko zborovanje v prostrani dvorani novega poslopja beograjske univerze. Zbor se je vršil v prisotnosti zastopnika Nj. Vel. kralja, generala Velkovića, patrijarha Varnave, zastopnika predsednika vlade, inspektorja Djoke Djordjevića, zastopnika beograjskega nadškofa, profesorja Višaića, in pa zastopnikov vseh ministrstev in javnih ustanov.

Zborovanje je otvoril vseučiliški profesor dr. Drago Perović iz Zagreba, nato pa pozdravil vse navzoče patrijarh Varnava, ki je govoril o potrebi širjenja treznosti med narodom. Po njegovem govoru je tajnik Jugoslovenske treznostne zveze prečital vse došle pozdravne brzojavke. Nato je predaval pomočnik glavnega ravnatelja Jugoslovenske banke dr. Edo Marković iz Zagreba o treznostni akciji. Zanimivo je bilo tudi predavanje inspektorja v ministrstvu pravde dr. Ilije Jelića, ko je navajal zakonske določbe Rimljanov, Grkov in Dušanovega zakonika, kako so takrat kaznovali javno pijančevanje, in sedaj veljavne pravne določbe za pobijanje pijančevanja in kaznovanje alkoholikov.

Soglasno so bile sprejete naslednje resolucije:

1.) Po vseh šolah naše države se mora uvesti protialkoholni pouk in se morajo osnovati društva Trezne mladine. 2.) Prepove naj se neobdavčena žganjekuha in zatrejo naj se vse trte samorodnice. 3.) Zniža naj se število gostilniških obratov; na 2500 prebivalcev sme priti le ena gostilna, ki mora biti oddaljena 500 m od cerkve, šole in javnega urada. 4.) Državno oblastvo naj pospešuje brezalkoholne pijače. Posebno pozdravljan je bil predlog profesorja Pavliča iz Celja, da se ob nedeljah in praznikih prepove prodajanje alkoholnih pijač.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

SPOMENIK SKLADATELJU VILHARJU.

Planina pri Rakeku, v juliju.

Dne 9. avgusta bomo praznovali 60letnico smrti pesnika in skladatelja Miroslava Vilharja. Ker hočemo to praznovati na čim veličastnejši način, smo sklenili odkriti na ta dan doprtni

spomenik iz bron pred njegovim rojstnim domom. Delo spomenika je prevzel akademski kipar profesor Ivan Sajovic iz Celja. Spomenik, ki bo stal ob križišču državne in banovinske ceste na vrtu g. Jakoba Teglja, bo visok nad štiri metre. Podstavek bo iz kraškega kamena s stopniščem, obrobjen s cvetjem in železno ograjo. Privažata se že pesek in kamenje za postavitev temeljev in tudi zidarska dela so že oddana. Največ zaslug, da se spomenik sploh odkrije, ima pokrovitelj g. Matija Pogorelec, naš rojak v Ameriki.

Odbor naproša rodoljube, naj mu v čim večjem številu priskočijo na pomoč, ker hoče, da bo ta spomenik ponos vseh Jugoslovenov. Tudi se naprošajo društva, naj na ta dan ne prirejajo veselje, nego se v čim večjem številu udeležijo te proslave. Vabljeni ste vsi prijatelji Vilharjeve pesmi, da pridete 9. avgusta k nam!

SAMOMOR ALI NESREČA

Kočevje, v juliju.

Te dni je šel pekovski vajenec, ki je raznašal kruh po okoliških vaseh, proti Klinji vasi, Malo pred vasjo je ob poti zagledal med praprotjo človeško truplo. Takoj je stekel v vas, kjer je obvestil vaščane o mrtvecu. Ti so šli na kraj nesreče in spoznali v mrtvecu komaj 25letnega Frica Scheriaua, sina rudniškega delovodje. Pod srcem je imel mrtvec globoko, krvavečo rano in tudi kraj okrog njega je bil močno okrvavljen. Poleg njega je ležal velik samokres, ki je vseboval še pet nabojev, dočim je bil šteti izstreljen. Ker ne ve nihče, kaj bi bilo vzrok njegove smrti, se domneva, da je nesrečni Fric tako neprevidno ravnal z revolverjem, da se je sprožil in ga usmrtil.

Smrt pridnega in tihega mladeniča je vzbudilo v mestu, kjer je bil pokojnik dobro znan, splošno sočustvovanje s hudo prizadeto rodbino. Nesrečnega mladeniča so pokopali ob navzočnosti velike množice ljudi, ki je pokojnika cenila in spoštovala.

MORAVSKE NOVICE.

Vodovod. — Novo gasilno društvo. — Žena, ki je trikrat umrla. — Letina bolj srednja.

Moravče, v juliju.

Zadnjič smo poročali, da bo moravski vodovod do kresa dograjen in izročen svojemu namenu. Gradnja pa se je, ne vemo, po čigavi krivdi, nekoliko zavlekla. Vodovodni jarki so sicer že izkopani, čakamo pa na cevi, ki so baje že dolgo naročene, a še niso prispele. Upamo, da bo gradbeno vodstvo pospešilo delo, s čimer bo ustreglo Moravčanom, zakaj nič ni prijetno hoditi in voziti po razkopanih cestah. Kdor bi zašel ponoč v globoke jarke, bi se ne počutil dobro.

Na Vrhpolju pri Moravčah so ustanovili prostovoljno gasilno društvo. Združili so se v društvu požrtvovalni možje in fantje, kar jamči, da bo društvo napredovalo. Na dvorišču tustanjške graščine so priredili nedavno lepo uspelo ustanovno prireditev. Dobiček bodo porabili za nabavo orodij in za motorno brizgalno, za katero so nabrali že prav lepo vsoto. Mladim gasilcem želimo obilnega napredka.

V Zalogu blizu Moravč je pred tedni umrla 70letna ženica Alojzija Bejeva. Čim so ponehali vidni znaki življenja, so jo preoblekli, kakor je to običajno na deželi. Ko pa so jo hoteli dvigniti na oder, so zapazili, da je starka rahlo dihnila, a je zopet ponehala dihati. Šele tedaj so jo položili v krsto med prižgane sveče. Ljudje, ki so jo drugega dne hodili kropiti, so zagledali, da je mrlič nenadno zmignil z obrvmi in pogledal z desnim očesom. Polotila se jih je silna groza. Pričeli so tipati truplo, pri čemer so dognali, da se še ni pojavila atroplost. Po obrazu se je ženic celo prelivala lahna rdečica. Mrtvaške izpremembe so nastopile šele zadnje jutro pred pogrebom. Tedaj so mrliča lahko mirno pokopali.

Letina je letos pri nas bolj srednje vrste. Le s košnjo smo lahko popolnoma zadovoljni. Pšenica je sicer mnogo obetala, a je prehitro dozorela. Krompir, koruzo in fižol muči huda suša, ki je nastopila v sedanji hudi vročini. Sadja bo malo. Slive uničujejo uši, da se drevesa ponekod sušijo. Naše občine pa še vedno nimajo škropilnic, kakor jih imajo po drugih krajih.

ZAGORSKO PISMO.

Zagorje, v juliju.

Prejšnji teden so pričeli delati pri rudniku na separaciji na tri perijode. Pri tej priliki so vzeli nekaj brezposelnih delavcev nazaj. Mnogo jih je pa še brezposelnih, kar se je najbolj pokazalo, ko se je zbralo nad 60 delavcev-trpinov ob priliki, ko so čakali, da bi dobili delo pri tvrdki Novak iz Ljubljane, ki začne graditi viadukt nad sedanjo cesto, ker bo šla spodaj normalnotirna železnica.

Pri nas je velik kraj s številnim prebivalstvom, a žal nimamo za poletje niti enega primernega prostora za kopanje. Dobro bi bilo, če bi se pristojni činitelji tudi za to vprašanje malo zavzeli. Primeren prostor bi bil za to Krhelč.

Otroci so se igrali pri mali mlaki in se umivali. Pri tem je spodrsnilo nekemu štiriletnemu otroku, ki je padel v vodo. Otroci pa, namesto da bi ga ven potegnili, so se razbežali. K sreči je prišel mimo kraja nesreče neki možki, ki je rešil otroka že nezavestnega iz mlake.

Silno tožijo pri nas kmetje zaradi velike suše. Vse vene na polju, dežja pa od nikoder. Travniki so po nekaterih krajih že kar rjavji, a listje na drevju že celo rumeni. Posebno hudo se godi kmetom po hribih, ker jim je zmanjkalo vode in morajo hoditi daleč po njo.

SMRTNA NESREČA DVEH BRATOV IN DRUGE VESTI.

Loče pri Konjicah, v juliju.

V nedeljo 5. t. m. so šli iz Draže vasi na obisk sorodnikov k Sv. Jerneju fantje Korošec in brata Voduška. Po obisku sorodnikov so se podali vsi trije kopat v Poskov ribnik. Bili so vsi trije prav dobro razpoloženi, a najbrž tudi zelo vroči. Korošec je srečno preplaval ribnik, a ko se je ozrl, ni nikjer videl Voduškovih. Na grozo je opazil, da sta oba izginila v ribniku.

Po napornem iskanju s pomočjo vrlih orožnikov so našli oba brata na dnu ribnika, objeta, kar kaže na to, da je eden bratov hotel rešiti drugega, ki se je potapljal, a je pri reševanju našel smrt tudi sam.

Na materino prošnjo je politično oblastvo dovolilo, da so ju prepeljali v domačo faro v Ziče. Oba brata sta bila pridna in trdna opora staršem. Z rodbino sočustvuje vsa okolica.

Značilno je, da je ta ribnik zahteval že več žrtev, največ zaradi tega, ker ljudje ne poznajo globine in ker ne znajo plavati.

Pred dnevi je z drvi naložen voz povozil ženo železniškega delavca Paholetovo iz Draže vasi. Ponesrečenka ima poleg zlomljene noge pod kolonom še druge poškodbe. Prvo pomoč ji je nudil tukajšnji zdravnik g. dr. Lautner, ki je odredil njen prevoz v bolnico v Mariboru. Uboga žena je v blagoslovljenem stanju.

Naš Sokol priredi 6. septembra svoj prvi telovadni nastop z veselico, na katerega že sedaj opozarjamo sosednja društva s prošnjo, da se v obilnem številu udeleže te prireditve. Prebivalstvo vasi Loč pa prosimo, naj ta dan razobesi državne zastave.

VELIKONEDELJSKO PISMO.

Velika Nedelja, julija.

Dragi čitačelji in drage čitateljice! Tudi mi se oglašamo v ljubi «Domovini», ki jo prav radi čitamo. Precej naročnikov nas je, pa nikoli ne čitamo novic iz našega kraja.

Letina do sedaj še prav lepo kaže. Sadovnjaki so polni, da je veselje gledati na obložena

drevesa. Pravijo, da bo sadje v jeseni imelo ceno, kar bo le v korist kmetu, ki si bo s tem vsaj pomagal iz denarnih stisk, saj zdaj še za davek nima. Vino mu ne gre v promet, poljski pridelki pa nimajo nobene cene.

Izvrstno kažejo letos tudi vinogradi. V jeseni pričakujemo obilno trgateg, če nam bo Bog prizanesel s hudimi urami. Potrebovali bi samo precej dežja, sicer nam bodo vse nade splavale v zrak. Izdatno že ni deževalo tri mesece, kar najbolj občutita koruza in krompir.

Vidovdansko proslavo 28. junija smo imeli v društveni dvorani Bralnega društva. Naša šolska mladina je nastopila prvokrat s prireditvijo. Na sporedu so bili petje, deklamacije in igra «Povodni mož». Otroci so svoje vloge prav izvrstno rešili. Kaj enakega želimo še večkrat videti.

V sredo 8. t. m. so nepoklicani gostje obiskali grad križniškega reda. Vlomili so v klet in odnesli precej vina in nad dve sto jajc. Izginili so brez sledu. Orožništvo jih pridno išče in menda ne bo dolgo trajalo, da bodo v rokah pravice.

B. M.

NAŠI NA TUJEM

PISMO IZ FRANCIJE.

Wittelsheim, v juliju.

Pri nas je nastopila strašna vročina. Dežja že nekaj časa nismo imeli, tako da po polju venejo vse rastline.

Ob binkoštnih praznikih smo rojaki napravili dvodnevni izlet v planine. Do St. Amarina smo se peljali s kolesi, potem pa smo plezali štiri ure na Markstein, kjer smo obiskali Slovence, zaposlene pri gradnji velikega hotela, ki je bil prav te dni dograjen in otvorjen. Tujski promet je v Franciji na visoki stopnji, zlasti planine so priljubljene izletniške točke. Zasluge za razvoj tujškega prometa v Franciji imajo država, ki je po vseh planinah zgradila lepe asfaltirane ceste, in razna tujskoprometna društva, ki organizirajo izlete z avtobusi v zanimive kraje. Obiskovalci planin pa niso samo bogatini, nego tudi delavci in delavke. Na tukajšnjih planinah sta dve jezera, eno pri Marksteinu, ki nudi zelo toplo planinsko kopel, drugo pa pod Mont Grand Balonom, ki je največja planina v Alzaciji (1640 m). Na vseh teh gorah je sedaj velik promet. Izletniki prihajajo sem celo iz Nemčije in Švice; vozijo se v ogromnih avtobusih, v katere gre po 60 potnikov. Avtobusi vozijo po planinskih cestah in si potniki tako najudobneje ogledajo vse prirodne lepote.

Da te planine privabljajo toliko izletnikov, povzročča njihov sloves izza časa svetovne vojne. Leta 1914. v avgustu so bile pri Mühlhausnu in Dornachu prve bitke med Francozi in Nemci. Nemci bi bili radi zasedli Belfort, znamenito trdnjavo. Francozi so imeli tukaj zasedene vse velike hribe, dočim je bil Nemeč v alzaških ravninah vso vojno. V teh krajih je vojna ves čas trajanja zahtevala nešteto žrtev. Po katerikoli planini potuješ, od Švice pa do morja, povsod naletiš na velikanska vojaška pokopališča. Ko smo šli proti Grand Balonu, smo prišli na Hartmannsweilerkopf, znano vročo točko izza časa svetovne vojne. Štiri leta so ga Nemci naskakovali in obstreljevali, vendar se Francozi, čeprav so imeli velike izgube, niso umaknili. Kakor se računa, je na pobočjih te planine padlo okrog 70.000 francoskih vojakov. Tako velikega vojaškega pokopališča, kakor je to, menda ni na nobeni nekdanji fronti in menda tudi ne tako lepo urejenega. Do 25 milijonov frankov je stalo to pokopališče do danes, a še vedno zahteva nove stroške. Na tem pokopališču dela stalno kakšnih 80 do 100 ljudi, saj obsega vse pokopališko zemljišče kar pet oralov. Na njem se vrsti grob pri grobu. V mnogih grobovih jih je pokopanih po 50 in tudi več skupaj.

Pod pokopališčem se nahaja lepa podzemna kavelica za 500 ljudi. Na vrhu je lepa terasa s

spomenikom padlih francoskih vojakov. Na pokopališču je bil dograjen meseca maja velikanski križ od železa in cementa, visok 22 metrov, ki je ponoči razsvetljen. Gradili so ga leto dni.

Na binkoštni ponedeljek je bila na pokopališču velika žalna slovesnost, na katero so prišli ljudje iz vse Francije. Posebno so bila zastopana invalidska društva z godbami, društva bivših bojevnikov in društva za mir in spravo. Avtomobili, ki so prepeljali te goste, so stali na cesti v vrsti, dolgi 1 km. Nad 100 orožnikov je imelo ob pokopališču prometno službo, a na njem so delali red alpinski vojaki.

Nedavno sem bil v Vogezih. Obiskal sem Jugoslovence, predvsem Slovence, ki so tam zaposleni pri gradnji nove planinske električne centrale. Naših delavcev je tam okrog 150, največ pa je Italijanov, in sicer 600. Tam je Lag Noir (Črno jezero), ki je globoko tudi do 50 m. Nekaj višje nad tem jezerom je še eno, Lag Blanc (Belo jezero), ki je nekoliko večje. Tudi tu so se vršile velike bitke. Po gozdovih je še vse polno štorov od razstreljenih dreves. Družba, ki gradi centralo, hoče speljati obe veliki jezera na turbine. Centrala bo lahko dala dovolj električnega toka svojemu okolišu.

V «Domovini» sem nedavno čital statistiko ljudskega štetja v dravski banovini, ki je pokazala za 40.000 več žensk kakor moških. To je prav razumljivo. Slovenskih moških je v svetovni vojni mnogo padlo, mnogo jih je ostalo v Rusiji, a tudi doma jih je precej pomrlo za posledicami bolezni, ki so si jih nakopali v vojni. Pa še nekaj drugega je vzrok, da je v Sloveniji manj moških, in sicer to, da se iz Slovenije izseljuje skoro samo moški. Na tisoče moških izseljencev je iz Slovenije po vsem svetu, ker so bili prisiljeni iti v svet s trebuhom za kruhom. Po podatkih tujškega urada v Parizu se nahaja v Franciji 25.893 Slovencev, po večini moških, le nekaj žen in otrok je vmes. Vseh Jugoslovenov, med katerimi je največ Hrvatov in najmanj Srbov, je 76.382. Od vseh je poročenih okrog 32 odstotkov. Priseljavanje je sedaj zaostalo. Če se odpre možnost za zaposlitev, bom poročal. H.

PISMO IZ NEMČIJE.

Buer-Hassel, v juniju.

Brezposelnost nam vedno huje trka na vrata. Na stotine slovenskih rudarjev je že vrženih na cesto, dasi so naši ljudje bili med prvimi pionirji dela, ki so pomagali s svojimi pridnimi rokami dvigniti tukajšnjo industrijo. Po 30 do 40 let smo pošteno služili nemškimi podjetnikom in redno plačevali davščine prav tako kakor vsak domačin, ali sedaj nas delodajalec več ne potrebuje.

Dali smo tukajšnji industriji svoje mlade moči, a če sedaj iščemo svoje pravice, dobimo odgovor, da je vsega zla kriva svetovna kriza.

Sedaj, ko smo siromaki, nas gledajo postrani tudi mnogi tukajšnji obrtniki, ki smo jim dali mnogo zaslužiti. Neki zavedni član Jugoslovenskega delavskega društva je imel svojo hčerko zaposleno kot služkinjo pri gostilničarju Hartmannu v Recklinghausen-Südu. Proti njej je starejši Hartmannov sin opsoval naše rojake. Služkinja je bila razžaljena in je zapustila službo.

Tako so nam hvaležni Hartmannovi, ki smo jim tudi pomagali, da je njihova gostilna uspevala. Ta gostilna nas torej več ne potrebuje.

V Buer-Hasslu imamo še mnogo rojakov, ki ne izpolnijo svoje dolžnosti in se ne vpišejo v Jugoslovensko delavsko društvo. Menda v svoji slepi zmoti mislijo, da je pri drugih, nam nasprotnih društvih doma sreča. Pričakujemo, da se jim bodo še pravočasno odprle oči. Pridite k nam vsi, ki ste poštenega srca in trezne razsodnosti! Geslo vseh rojakov bodi: «Svoji k svojim!»

SMRT ROJAKINJE V NEMČIJL.

Meerbeck pri Mörsu, julija.

Dne 1. t. m. je umrla v Mörsu gospa Frančiška M r a k o v a, rojena leta 1851. v Veliki Pirešnici pri Petrovčah. Bila je nad 40 let v Nemčiji.

Njen mož je umrl že leta 1905. v Schwarzinu na Westfalskem. Bila je torej vdova 25 let in je v tem času živela hude čase, dokler ni njen sin toliko odrasel, da jo je lahko podpiral. Bila je poštena, splošno priljubljena in pobožna žena. Prav rada je čitala «Domovino». Naj ji bo lahka tuja zemljica!

PISMO IZ KANADE.

Cranbrook, v juniju.

Delavske razmere tukaj v Cranbrook in okolici so žalostne, a tudi drugod niso boljše, kakor čitamo v časopisju. Mnogi rojaki, ki smo bili zaposleni z različnimi deli, smo danes brez dela. Tisti, ki so delali že v letih 1927. in 1928., so danes na boljšem. Če bi bil kateri odpuščen od dela, jo je lahko pobral v svojo domovino, ker je gotovo imel toliko prihranka, da si je lahko kupil vozno karto. Tudi mi bi se radi vrnili, ali žal nimamo denarja. Nekaj nas je tudi tu, ki smo v boljših časih pošiljali prihranke domov svojim.

Kakor čitamo v časopisju iz New Yorka, so danes razmere v Jugoslaviji prav dobre v primeru s tukajšnjo krizo. V Kanadi, kakor trdijo, še niso prišli najhujši časi, ki so torej še pred nami. Tukaj ne vidiš danes delavca, ki bi se vozil v osebnih vozovih, kakor zadnja leta, temveč se prevažajo le s tovornimi vlaki.

Pisec teh vrstic je lansko leto prevozil vso deželo od zapada do izhoda in nazaj, a ni mogel dobiti dela, pač pa je pri tem še potrošil ves prihranek. Raztrgan in blaten kakor capin sem predsedaval in stal na tovornem vozu, spal pa kar pod milim nebom. Tako sem potoval več tednov. Letos še nisem bil na poti, a kakor vse kaže, bom moral najbrže spet iskati delo. Pri taki nerodni vožnji se mnogo ljudi ponesreči. Prav te dni je v Cranbrook na postaji izgubil življenje delavec, ki je padel pod tovorni voz.

Kljub hudim časom pa še upamo, da se bo naposled le obrnilo na bolje. Pozdravljamo vse rojake: Šterk, Malnarič, Žagar, Gašperič in Martinc.

Iz Stieringen-Wendela (Francija) nam pišejo: Tudi tukaj se nahaja mnogo Jugoslovenov, ki smo zaposleni pri raznih delih. Imamo več društev. Ne bomo na široko opisovali hude krize, ki še ni dosegla vrhunca. Na mesec delamo le po 20 do 21 dni. Razen tega dobimo še semintja za kazeno po kakšen dan neprostovoljnega dopusta. Tu vsa podjetja več ne sprejemajo delavcev, nego jih še odpuščajo. Kdor le more, se vrne zopet v domovino. Čitamo, da se v Jugoslaviji gospodarsko stanje izboljšuje. Temu je gotovo vzrok dejstvo, ker so se nehali strankarski prepiri, ki so prej vzeli toliko dragocenega časa, katerega bi lahko uporabili za gospodarski napredek države. Pozdravlja vse čitatelje «Domovine» M. M.

Iz Cretienvillea (Francija) pošiljajo pristrčne pozdrave bralcem in bralkam «Domovine», zlasti sorodnikom in prijateljem v Prekmurju: Ludovik, Franc, Mihael in Radislav Rácz, Mihael Favtek, Avgustin Kiselak, Kalman Skadnik in Alojzij Lenarčič (iz Gornjih Slavečev), Rudolf Mihalič (iz Kruplivnika) in Franc Gomilar (iz Radovcev).

Slovenski spored v ameriškem radiu. Naši rojaki v Ameriki so bili 21. junija prijetno presenečeni. Radio v Clevelandu jim je podal lep slovenski program. Američan Ford Bond je predstavil slovensko pesem vsej ameriški javnosti. Bond je v uvodu izjavil: «Živela lepa Slovenija, raj Jugoslavije, obdan od sinjih gora, pokrit s senčnimi gozdovi v krogu lepih domačij. Bodi pozdravljena, krasna dežela, ki si videla že toliko tujih oblastev nad seboj, ki si se zvijala v tujem jarmu. Tvoje krasne pesmi so se ohranile nedotaknjene do današnjega dne.» Zbor Balkan Mountain Men v New Yorku, pri katerem je tudi več Slovencev in Hrvatov, je nato zapel «Bodi zdrava, domovina!» in več drugih slovenskih pesmi.

Smrtna kosa med ameriškimi rojaki. V Ridgewoodu je preminil Josip Šubelj, brat znanega opernega pevcu Antona Šublja. Zadel ga je srčna kap. Zapušča ženo in tri otroke, dva brata in eno sestro. — V Clevelandu je umrl Viljem Tofant, star 40 let, po rodu iz Krškega. V Ameriki je bil 19 let. Zapušča ženo in tri otroke. — Prav tam je umrla tudi Marija Markovičeva, doma iz Celja, stara 49 let. Zapušča moža in dve hčeri. — V Milwaukeeju je umrl rojak Franc Bačun, star 64 let, doma iz Ljubnega v Savinjski dolini. V Ameriko je prišel leta 1902. Žena mu je umrla pred petimi leti. V Clevelandu so nedavno pokopali rojaka Janeza Pluta, ki se je rodil l. 1877. v Budanji vasi pri Žužemberku. Zapušča tri hčere in enega sina. — V Milwaukeeju, kjer je bival 29 let, je po daljši bolezni umrl eden najstarejših naseljencev Martin Sem, star 72 let, po rodu iz Ljubnega v Savinjski dolini. — V južnem delu mesta Chicaga se je pripetila velika nesreča, pri kateri je bilo hudo prizadetih več naših rojakov. Avtomobil s petimi moškimi je zdrknul z mostu in treščil v železni steber. Rojaki Ivan Košič, Alojzij Simončič, Josip Bajuk, Josip Štublar in Franc Lukač so bili nevarno poškodovani. — Prekmurskega rojaka Martina Močnika, ki je izginil pred meseci, so nedavno potegnili iz nekega jezera. Ni še ugotovljeno, ali je izvršil samomor ali pa se mu je pripetila nesreča. — Alojzij Vrhovec, star 48 let, se je zadržil na farmi v bližini Springfielda, ko je z dvema tovarišema kopal vodnjak. Razstreljevali so kamen z dinamitom, pa so se prehitro vrnili v jamo, ko se še ni razkadir smrtonosni plin.

Belokrajinski glasnik

Pred praznikom belokrajinskih gasilcev. Gradac v Beli Krajini se pripravlja na veliko slavlje, ki bo 2. avgusta. Od leta 1889. že obstoji tamkajšnje gasilsko društvo, ki je bilo ustanovljeno v neugodnih razmerah, a se je vedno krepko držalo, napredovalo od leta do leta in požrtvalno služilo svojemu smotru. Izza ustanovitve je društvo pomagalo pri 40 večjih požarih. Gradac, prelepi kraj v mični Beli Krajini med vinskimi goricami, je znal vedno ceniti požrtvalnost gasilcev in njega prebivalstvo je rado pristopalo k društvu in ga podpiralo. Pred leti si je društvo nabavilo motorno brizgalno, obenem pa si postavilo lep Gasilni dom. Ko je bilo doseženo to, si je društvo omislilo krasen prapor, ki je bil izvršen v zavodu za umetnostno obrt v Ljubljani. Prapor je res umetniško delo in lepo vezen. Vaščani so si pridobili za priliko blagoslovitve novega prapora najvišjega kuma Nj. Vel. kralja in je pripravljali odbor baš te dni dobil od maršalata dvora obvestilo, da je Nj. Vel. kralj blagovolil sprejeti kumstvo zastave. To je pač najvišje priznanje za delavnost naših vrljih Belokrajincev, ki so bili tudi v najhujših dneh dobri Jugosloveni in vrlji Sokoli.

Aretacija dveh vlomilk. Pred tremi meseci je bilo na Omoti pri Semiču vlomljeno pri posestniku Kambiču v shrambo, iz katere so neznani dolgi prsti odnesli vso boljšo žensko obleko, tako da domače ženske niso mogle niti k službi božji v cerkev. Orožniki so takrat napeli vse sile, da bi prišli tatovom na sled. Bilo pa je vse prizadevanje brezuspešno. Te dni pa je opazilo eno Kambičevih deklet, da ima posestnica M. iz Semiča nekam čudno pobarvano obleko. Ko je mladenka posestnico natančneje opazovala, je spoznala, da je bila ta oblečena v njeno obleko, ki je bila samo prebarvana. Kambičevi so to takoj javili orožnikom, ki so napravili pri posestnici M. hišno preiskavo in res našli Kambičevo obleko. Osumljena posestnica je bila odvedena na orožniško postajo. Posestnica M. je v početku trdovratno tajila, da bi bila ona pokradla obleko. Trdila je, da jo je našla na cesti. Ko pa orožniki le niso odnehali in so jo trdo prijemali, je naposled priznala tatvino in izjavila, da ima ostalo ukradeno

obleko, kolikor je niso našli pri njej, shranjeno pri posestnici B. v Kašči. Orožništvo je šlo tudi tja, da se prepriča, koliko je na izjavi resnice. Posestnica B. ni hotela v početku ničesar slišati o kaki tatvini in je šele na ostrejši nastop narednika g. Kolbina priznala, da ima ukradeno blago res shranjeno v hiši. Orožniki so dobili pri njej mnogo obleke, robecev, nogavic, pletenin in drugega, vse last Kambičevih.

PREKMURSKI GLASNIK

Smrtna žrtev Mure. Iz Dolnje Lendave pišejo: Dne 7. t. m. popoldne med 5. in 6. uro je pri kopanju v Muri utonil Anton Belšak, posestnikov sin iz Bodislavcev, občina Godemarci, pošta in orožniška postaja Mala Nedelja. Ker ponesrečenca po večdnevem iskanju še niso mogli najti, se naprošajo orožniške postaje, občinski uradi ob Muri in vsi drugi, naj pomagajo iskati nesrečno žrtev. Kdorkoli ga najde, naj to proti primerni nagradi takoj naznani na naslov: Pale Horvat, zasebnik v Dolnji Lendavi. Ponesrečenec je visok 175 cm, dobro razvit, plavih las, plavih oči, obrbit, z majhnimi plavimi brkami in 33 let star. Poseben znak: kazalec desne roke je od prvega člena proti koncu stisnjen (drobnejši) in malo pripognjen k dlani. Na sebi je imel utopljenec navaden plav predpasnik.

ŽENSKI VESTNIK

Vrt v juliju

V tem času sejemo v razdalje 25 cm zimsko redkev in to 2 do 3 cm globoko po tri zrnja, zaradi gotovosti, če bi eno ali drugo zrno ne vzkliko. Zalivati je treba redkev dobro, ker potrebuje precej vlage. Posejemo pa zdaj lahko tudi peso, na 10 cm po eno peso.

Med zelenjadnice natresi saj in apnenega prahu, kar je dobro kot gnojilo, obvaruje pa rastline tudi zemeljskih bolh in polžev. Proti bolham pomaga tudi dwoodstotni tobačni izvleček, polže pa preganjamo s tem, da jih lovimo pod mokre deske in opeke, še bolje pod vlažno seno, pa tudi pod narezane ploščice korenja, pese in krompirja. V tem času najdeš kot krompir velika gnezda bramorjev, ki jih uniči.

Sej za jesen resedo. Vrt ob suši dobro zalivaj. V drugi polovici julija sej za zimo peteršilj, korenček in zimsko endivijo, solato «majsko kraljico» pa za jesen, ko še ne bo endivije. Tudi sej redkvico in kolerabice zdaj za jesen.

Pri paradižnikih odstrani vse zalistnike, listi pa pusti nepoškodovan. Potresi paradižnike z žveplom proti mršesu. Cvetače (karfijole) pokrij z zunanjimi listi, čim nastavijo cvet, ker tako ostanejo bele.

Pobiraj gosenice beline in citrončke po kapunicah.

Majoran poreži in posuši v senci. Da vzgojiš vrtnice kot vrtnice plezalke z žlahtnimi koreninami (to se pravi, da so poganjki iz korenin žlahtni), naredi potaknjence. V peščeno zemljo v toplo gredo potakni narezane potaknjence in jih zaseni s tem, da okno toplih gred pobeliš z apnom. V enem mesecu se ukoreninijo. Zalivaj dovolj. Tudi potaknjence belagonij in pelargonij naredi sedaj.

Vse žebulnice, ki so odevetele, in imajo že rumeno listje, izkopaj in posuši v senci.

Za kuhinjo

Pečen krompir. Mlad krompirček operi, ostrgaj, deni na vročo mast in pokritega peči približno tri četrt ure. Večkrat ga nalahko premešaj in obrni, da se povsod dobro opeče. Ko je še napol mehak, ga osoli; lahko priliješ tudi par kapljic vode. Ko je mehak, ga še posuj z drobno sekljanim zelenim peteršiljem. Tako pripravljen krompirček je posebno dober k pečenki s solato.

Višnjev kompot. Šest kil višnje operi, potrgaj jim peclje in jih na cedilu dobro posuši. V kozici zavri kilo sladkorja in pol litra finega špirita. Ko zavre, stresi toliko višnje noter, da lahko vro. Ko so vrele tri minute, jih s penovko poberi v skledo in deni zopet druge kuhati. To ponavljaj, da skuhaš vseh šest kil višnje. Ko so vse višnje kuhane, prideni k soku skorjico cimta in tri žbice in sok naj vre počasi še pol ure. Kuhane višnje se mlačne napolni v petlitrsko steklenico. Ko se je sok kuhal pol ure, ga postavi na hladno, da se malo ohladi. Mlačnega potem vlij na višnje in ko se je čisto shladilo, dobro zaveži in shrani.

Sadje v rumu. V petlitrsko steklenico deni liter ruma in eno kilo sladkorja. Eno kilo prav lepih, zdravih in ne prezrelih češenj operi, poeji jim peclje do dolžine enega centimetra in jih na situ odcedi. Ko so se odcedile, jih stresi v rum in steklenico zaveži. Ko bodo višnje zrele, napravi enako in jih strezi zraven. Marelice dobro zbršiš, razpolovi, odstrani koščice in jih stresi v rum. Pol kile ribeza in kosmulje operi in deni zraven. Pozneje, ko bodo hruške zrele, jih olupiš, razrezi na krljice in jih deni zraven. Češplje, še ne preveč zrele, dobro obriši in jih tudi deni zraven, prav tako grozdje. — Če pripravljáš sadje v rumu, ne sme biti preveč zrelo. In kadar dodaš novo vrsto sadja, vedno steklenico pretresi in vsakokrat dobro zaveži. Rum mora biti precej močan in dobre kakovosti. (lahko priliješ četrt litra 90%nega alkohola.) Jagode, borovnice, maline in podobno sadje ni prikladno za rum, ker se rado zmečka.

ZANIMIVOSTI

× **Ljudožrci snedli dva letalca.** Minili mesec sta med svojim poletom na Novo Gvinejo brez sledi izginila dva avstralska letalca. Te dni pa sta prišla iz notranjosti Nove Gvineje dva domačina, ki sta pripovedovala o letalu in dveh belih možeh, ki so ju domačini ujeli in ju snedli na slavnostnem obedu.

× **Mesto z 200.000 prebivalci lahko uničijo vojna letala v pol ure.** Te dni so se vršile ob francosko-belgijski meji zračne vaje francoskega vojnega letalstva. Vajam je prisostvoval tudi maršal Petain. Službeno poročilo, ki je bilo izdano o vajah, naglašá, da so letalske vežbe pokazale, da je mogoče mesto, ki šteje 200.000 prebivalcev, z bombnimi letali v pol ure porušiti do tal. Bodoča vojna bo vsekakor strahovita.

× **4000 žrtev kitajske povodnji.** V Kvantungu so bile silne povodnji, ki so zahtevale do 4000 človeških žrtev. Cele vasi je zalila voda, preden je prišla pomoč. Tudi v Kantonu je povzročila povodenj ogromno škodo in uničila mnogo človeških življenj. Sedaj prete krajem, ki so bili poplavljeni, kužne bolezni.

× **Rastlinè je tudi moči cepiti proti boleznim.** Utenjak Tobler je nedavno pokazal, da se dajo tudi rastline cepiti proti raznim škodljivcem. To je dokazal na orhidejah, begonijah in drugih cvetlicah. Celó hruške je cepil proti omeli. Če je to res, bo to odkritje velikanskega pomena v kmetijstvu in vrtnarstvu.

× **Prirodna zahteva življenja je močnejša kakor samostan.** V Olomoucu na Češkoslovaškem je bilo nedavno posvečeno v nuno mlado dekle, Marija Charvatova, hčerka iz ugledne rodbine. Mladenka je zelo lepa in komaj 18 let stara. Govori se pa, da se za nunski poklic ni odročila prostovoljno, ampak pod pritiskom svoje matere, ki je bila hčer nekoč, ko je bila bolna, zaobljubila. In zdaj je hotela izpolniti obljubo, ki jo je bila dala Bogu. Hči je pod materinim vplivom privolila, da gre v samostan, čeprav ni čutila za to pravega poklica. Pred nekaj dnevi pa je novinka ponoči izginila iz svoje celice. Pobeg se je izvršil v zelo čudnih okoliščinah. Mlada nuna je splezala po zidu na tla s pomočjo lestev in vrvi. Ni dvoma, da je bil pobeg dogovorjen, kajti lestve so bile postavljene od zunaj in brez njih pa ni bilo

mogoče iz samostana. Govori se, da je bila mlada nuna pred odhodom v samostansko življenje zaročena z nekim mladim inženjerm, ki ni hotel tudi potem, ko je Marija odšla v samostan, odstopiti od tega, da mu jo vzamejo. Podoba je, da ji je on pomagal pri begu. Ta domneva je tem verjetnejša, ker je tudi inženjer zadnje dni izginil iz Olomouca. Prednica samostana je naznanila pobeg nune Marije policiji, ki je, kakor ji velevala dolžnost, začela zasledovati begunko. Nato pa je dobila prednica od cerkvenega oblastva migljaj, naj se zasledovanje ustavi, ker ni mogoče nikogar prisiliti k povratku v samostan. Nepokorno nuno bodo torej, če jo sploh dobe v roke, izročili njenim staršem, ti pa bodo ukrenili, kaj naj se zgodi z njo potem. Ta zgodba se v Olomoucu zelo mnogo obravnava. Dejstvo pa je le eno, da starši nimajo pravice igrati se z usodo svojih otrok in jih siliti v poklice, ki jim ne prija. Takale nesmiselna zaobljuba matere na račun lastnega otroka je vse obsodbe vredna pred Bogom in ljudmi.

× **Zakoni indijskih otrok.** Znano je, da sklepajo v Indiji zakonsko zvezo deklice in dečki v starosti, ko pri nas komaj začenjajo razlikovati dva spola. Več milijonov indijskih deklic v starosti izpod 14 in celo izpod 9 let se omoži vsako leto, in to niso zaroke s poznejšim zakonom, temveč ti otroci žive takoj v skupnem gospodinjstvu. Angleške zdravnice in socialne delavke so se zanimale za usodo teh otrok in ugotovile najstrašnejše posledice otroških zakonov. Posledice se poznajo v telesnem in duševnem stanju deklic, čeprav dozore indijske deklice mnogo prej kakor naše. Najbolj odločno je nastopil proti sklepanju zakonske zveze med otroci indijski ljudski voditelj Gandhi. Ta grda razvada je tako globoko ukoreninjena, da jo bo zelo hudo odpraviti.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Ta preljudi zakonski stan.

Neko nedeljo je župnik oznanil s prižnice: «Vsi oni, ki bi se radi poročili še v tem mesecu, naj se zgledajo pri meni v župnišču!»

Kako pa je bil dušni pastir presenečen, ko je prišlo med tednom k njemu kar petdeset deklet, ki bi se vsa rada poročila. Ženinov seveda niso privedla s seboj...

Med rokovnjači.

Potepin I.: «Koliko te je veljala županova ura?»

Potepin II.: «Dva meseca.»

Potepin I.: «Zelo poceni si jo dobil!»

Ljubeznivo.

Vera: «Pomisli, Dušan, danes me je nagovoril neki gospod z gospodično.»

Dušan: «Nič čudnega. Kako si pa more misliti, da je tebe kdo vzel za ženo...»

Profesorska.

Profesor (kliče dijake po imenih): «Miha Lesnikar!»

Dijak: «Ga ni več, je umrl pred enim letom!»

Profesor: «Zato torej prihaja tako redkokdaj v šolo...»

Kurja očesa.

Miha: «Zakaj imaš tako raztrgane čevlje?»

Luka: «Zato, ker imajo moja kurja očesa silno prodirajoč pogled.»

Pismo iz letovišča.

Draga prijateljica! Tukaj je toliko borovnic, da jih svinje žro. Pošiljam ti jih en jerbas!

Pijanček.

Polica: To morate vendar vedeti, kako se pišete in kje stanujete! Kako naj vas sicer spravim domov!»

Pijanček: «Popolnoma sem pozabil. Toda veste kaj, naštevajte mi krstna imena po abecednem redu in ko pridete do mojega, zakličem: haló!»

Ni zadovoljen.

Kosmač: «Tisti dan, ko se poročite z mojo hčerko, prejmete od mene 20.000 Din, nekoliko pozneje pa še 50.000 Din.»

Greben: «Dajte mi vso doto naenkrat, saj tudi jaz ne bom jemal vaše hčerke na obroke...»

V zakonu.

Branko: «Ljuba ženica, ti mi pa res nikoli ne stikaš po žepih.»

Pavla: «To je znamenje moje ljubezni.»

Branko: «Toda, ako bi pregledovala moje žepce, bi lahko videla, da so vsi raztrgani!...»

Urša.

Gospa Urša toži sosedi: «Ne vem, kaj je z mojim dedcem. Vedno se krega in jezi, a jaz, ki tako ljubim mir, sem vsak dan bolj hripava...»

Listnica uredništva

Krajine. Jakopičev paviljon je v Tivolškem parku na drugi strani železniškega tira ob koncu Aleksandrove ceste (blizu Narodnega doma).

Muljavski. Ko bo enkrat več prostora, bodo prišle tudi kratke zgodbe na vrsto.

Rimske Toplice. Žal prepozno prejeli.

Št. Vid pri Štični. Dve sliki smo prejeli maja. Eno bomo še objavili.

MALI OGLASI

Proda se lepo posestvo,

sestoječe iz štirih lepih njiv, travnika, gozda in lepega sadonosnika. Posestvo, ki meri 9 oralov, je pripravno tudi za kakšnega obrtnika, ker leži tik banovinske ceste ter je oddaljeno 10 minut od župne cerkve in šole. Cena po dogovoru. Naslov pove Stefan Novak v Harju št. 37, pošta Laško. 267

Šoferska šola Gojko Pipenbacher,

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. Zahtevajte informacije! 236

200 Okrajne zastopnike

za vse sreze sprejemamo; sposobne tudi proti fiksnim plačim. Pripravno za upokojene orožnike, učitelje itd. Pismene ponudbe sprejema: «Union», zavarovalna družba v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7/III.

150 do 300 dinarjev na dan

zaslužijo oni, ki imajo mnogo poznanstva. Za odgovor znamko! Kosmos, Ljubljana, poštni predal št. 307. 229

Birmanska darila

kupite poceni in dobro pri

H. Suttner
Ljubljana 5

Prešernova ulica št. 4.

Tvrška razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ure v vseh cenah od 44 Din navzgor.

Št. 120. Kovinasta ura (anker) 44 Din, s sekundnim kazalcem 78 Din.

Št. 121. Ista z Radiumom 58 Din, s sekundnim kazalcem 94 Din.

Št. 125. Budilna ura, 16 cm visoka, 49 Din, z Radiumom 76 Din.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštnine prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro svetovnoznana trrdka

H. SUTTNER LJUBLJANA 5

Prežernova ulica št. 4.

Zadnje novosti prstanov, verižic, zapestnic, narpnsnih igel (brož) itd.

Predelavanje zlatih stvari; izdelovanje tudi po želji.

Tvrška razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Zahtevajte brezplačni veliki CENIK!

Srebro 160 Din

5 let garancije

Št. 1120
52 Din

Št. 1292
Elegantna, tenka, niklasta ura
99 Din

Z enim zvoncem **48 Din**
Prima, z dvema zvoncema **76 Din**

Za neustrezajoče vrnem denar.

A. Kiffmann, Maribor 143

! Specialist samo za boljše ure !

Glasbila za vse!

Violine . . . . . od Din 69—
Gitare . . . . . od Din 199—
Trompete . . . . . od Din 480—
Harmonike . . . . . od Din 85—
Kromatične in klavirske harmonike, jazz-instrumenti.

Zahtevajte veliki brezplačni

CENIK

največje in najcenejše odpr. tvrške glasbil Jugoslavije

MEINEL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. **MARIBOR št. 104.**

Brezplačen pouk v sviranju. Navodila v ceniku.

BRZOJAVKA!

Žimnice iz afrika, tridelne . . . Din 250—
Posteljne mreže . . . . . Din 115—
Otomane z 32 do 40 vzmetm. . . Din 390—

Tapetnik -- **NOVAK -- Maribor**

Slovenska ulica št. 24

Bolehajo

ali postajajo za delo nesposobni v največji meri oni, katerih kri je onečiščena s strupi porušene razne materije (kot je sečna kislina, urati, toksini itd.). Ti strupi se brzo razkrojijo in odpravijo iz organizma s splošno znanim zdravilnim sredstvom «Kalefluid» D. Kaleničenka, ki istočasno tudi organizem nastičava z energijo tvornimi hormoni in življenje tvornimi vitamini. Zadnji pa s svoje strani zopet vračajo človeku zdravje, moč in delovno sposobnost in prejšnji bolnik zopet uživa vse radosti zdravega in energičnega človeka. Brezplačno se pošlje vsakomur pojasnjujoča literatura «Preporod». — Obrnite se na naslov: Miloš Arkovič, Beograd, Kralja Milana 15 — Biro «Kurir». — «Kalefluid» prodajajo vse lekarne in drogerije.

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igral in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Pozor, zidarji in tesarji!

Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejme takoj v delo 6 do 8 prvovrstnih zidarjev, večjih vsem železobetonskim delom, kakor tudi 8 prvovrstnih stavbnih tesarjev — po možnosti cele partije. Reflektanti naj se s potrebnimi dokumenti takoj prijavijo pri direkciji.

Eh, no. — naposled se le le zgodilo, da se le ljubko detece rodilo... Zdaj Zlatica je nežna mlada mati, vsa njena sreča le otroček zlati.

In zdaj se Zlatica spominja sama, kako lo je vzgojila blaga mama. Otroku šiva, pere zani perilo. V pomoč li Zlatorogovo le mlio.

Oj zlata Zlatica — glas gre okrog: nad vse le terpentinsko mlio Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

Zlatorog

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna pasta s poprovo meto
tuba Din 8.— in Din 13.—